BYRUMSKATALOG

OMRÅDEFORNYELSEN I DYBVAD

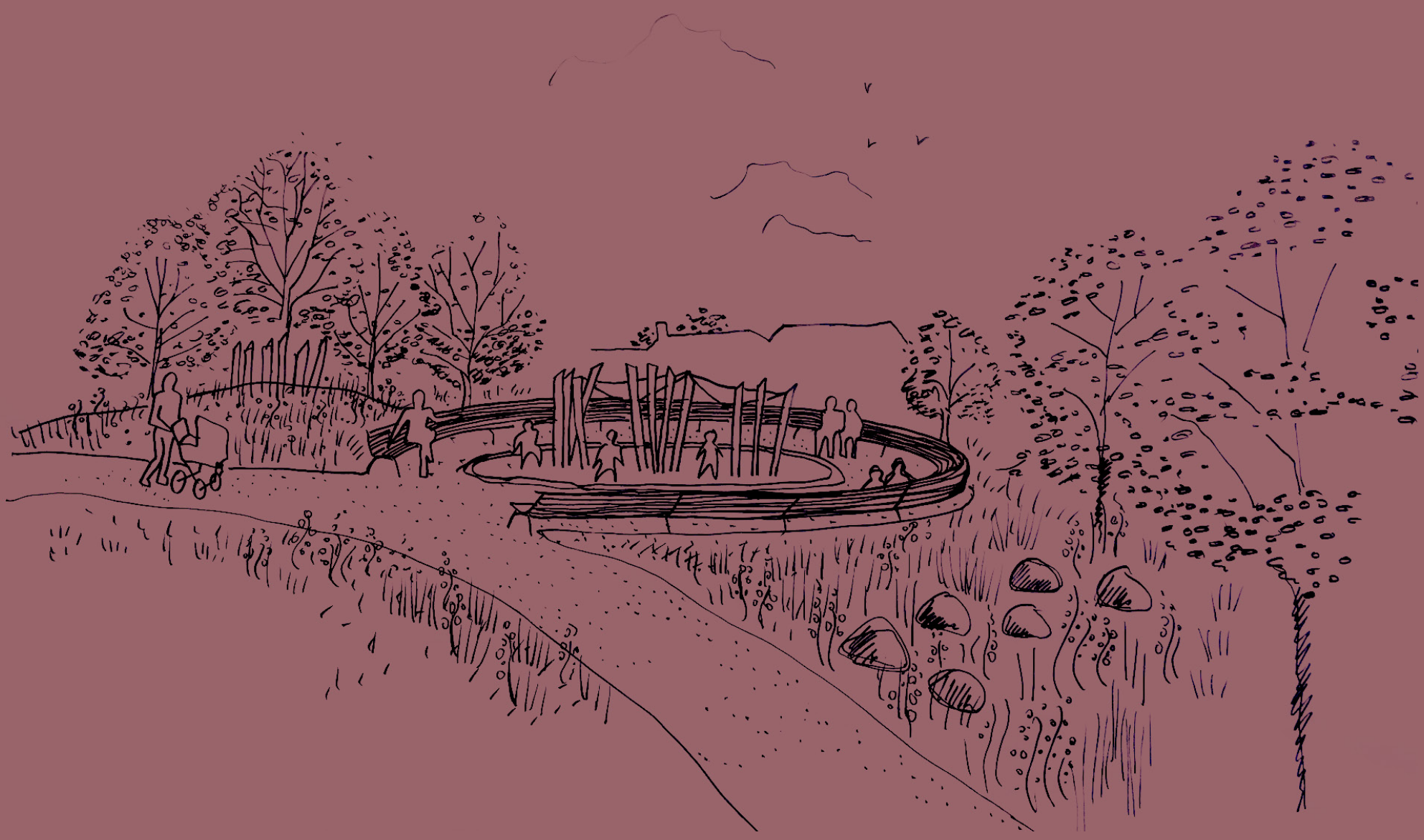

Skitse af fremtidens bypark i Dybvad.

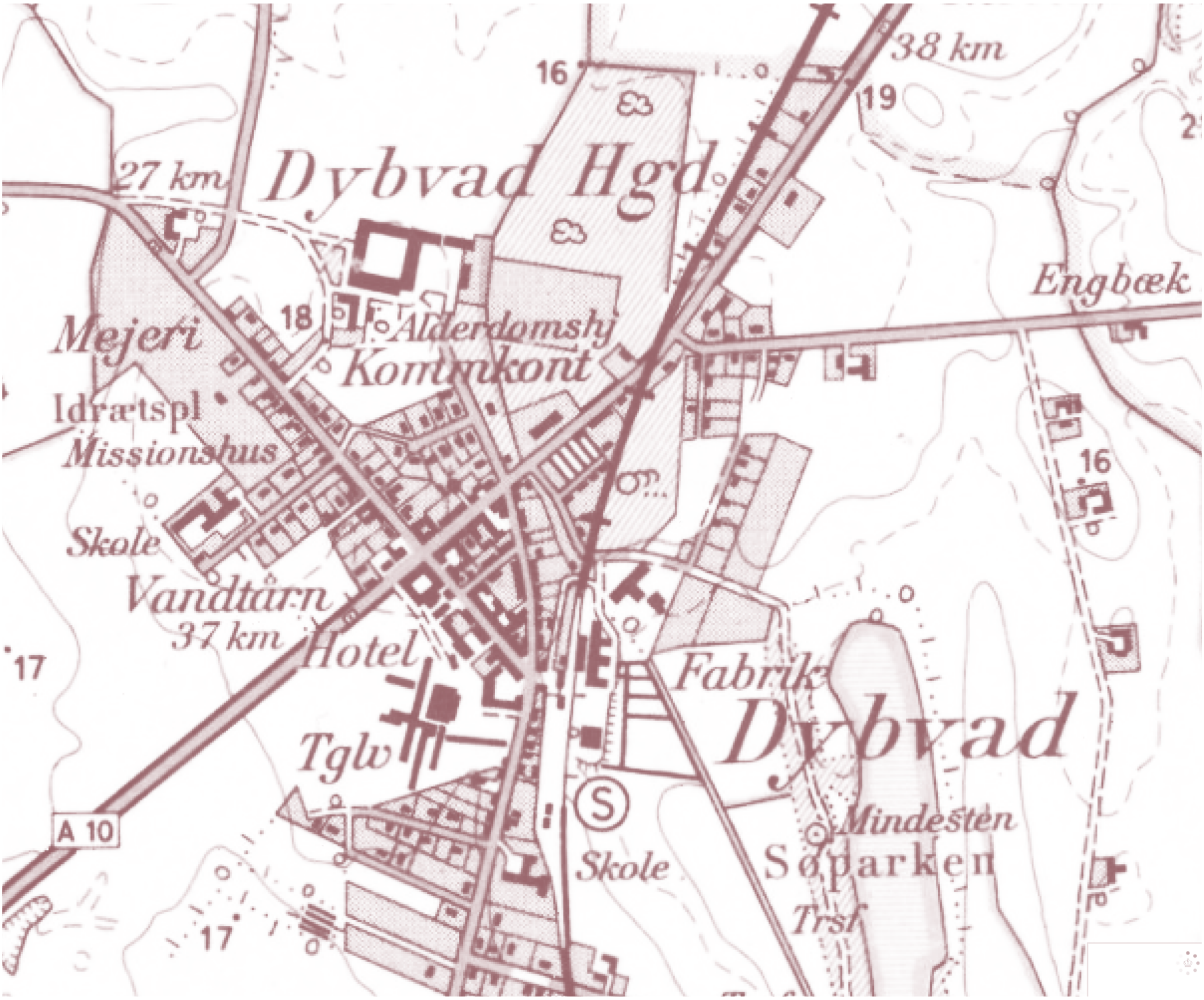

Historisk kort over Dybvad Kilde; kortforsyningen, Lave målebordsblade 1901-1971.

Historisk billede af vandtårnet, byens vartegn, med det gamle elværk i forgrunden (årstal ukendt) .

INDHOLD

SIDE 4 INTRODUKTION

SIDE 6 BYRUMSKATALOG
- Et fysisk og et mentalt spor

SIDE 10 BYENS FORTÆLLINGER
-Det mentale spor
-Fortællerkort

SIDE 14 DESIGNMANUAL
- Byens signaturbeplantning
- Byens bænke
- Byens formidlingsporte
- Byens landemærker

SIDE 20 BEVARING OG OMDANNELSE

SIDE 22 ET NYT HELHEDSGREB FOR DYBVAD
-Sammenhæng på tværs af byen

SIDE 24 BYPARKEN
- Leg og fortællinger på tværs af generationer

SIDE26 JERNBANEGADE OG DEN GAMLE STATION
- Porten til byen og naturen

SIDE28 BYENS BLÅ/ GRØNNE KORRIDOR
- Et samlet rekreativt forløb langs Bredmose Bæk

SIDE29 ANBEFALINGER
- Det fysiske spor
- Det mentale spor

INTRODUKTION

Dybvad er en driftig by med engagerede borgere og virksomheder, et godt udbud af serviceydelser og naturskønne omgivelser. Dele af byen trænger dog til fornyelse og forskønnelse, og flere negative historier fra Dybvad har sat sine spor.

Det ligger i Dybvads DNA at arbejde med transformation af byens eksisterende forhold. Eksempelvis er den gamle mergelgrav blevet til Søparken - som er byens stolthed og et grønt åndehul i byen.

For at understøtte en positiv byudvikling er der igangsat en områdefornyelse, der skal løfte byen arkitektonisk, med fokus på midtbyen, og mentalt i forhold til byens image.

Med disse første skridt ønskes det:

- At skrive Dybvad ind i nutiden og genskabe stoltheden over byen, ved at udfolde dens styrker og potentialer - og forny de slidte steder.

- At genskabe en sammenhæng i midtbyen gennem et samlet greb, der styrker oplevelsen af Dybvad midtby og forstærker samt fornyer den lokale identitet.

- At styrke rum for ophold og fællesskab i byen, hvor ung som gammel får lyst til at mødes og hænge ud.

- At være startskuddet til flere nye tiltag, der bygger videre på det samlede greb for Dybvad. Og gerne med Dybvadborgerne i arbejdstøjet.

Grundlaget til Bylivskataloget er udarbejdet af LABLAND architects i et samarbejde med Frederikshavn Kommune og borgerne i Dybvad.

Dybvad Søpark: Et transformationslandskab - fra mergelgrav i 1930'erne til en naturperle og grønt åndehul.

DYBVADSANGEN

Tekst og melodi: Claus og Karl Erik Coltau

Når du vandrer gennem byen,
føler freden i dit sind,
undrer du dig sikkert aldrig over grunden.
Åbner blot det hele i dag - lukker bare alting ind,
følger med i hvad der hænder rundt omkring...

Igennem alle husfacaderne - hos folk, som går forbi,
deles sorg og glæde - skønt du føles fri.
Du er selv en del af byen og dens hyggelige ro,
det derfor her, du allerhelst vil bo.

Når du vandrer rundt om søen,
mærker vinden mod din kind,
ser på svanerne, som spejler sig i vandet.
Busk og krat så herligt hvisker - træer svajer for en vin.
Fuglen følger, hvad der hænder rundt omkring...

Igennem alle husfacaderne - hos folk, som går forbi,
deles sorg og glæde - skønt du føles fri.
Du er selv en del af byen og dens hyggelige ro,
det derfor her, du allerhelst vil bo.

Når du vandrer kendte steder,
måske sammen med en ven,
kan du høre kærlighedens melodier.
Det kan komme fra en sten, en busk, et træ, en enkelt ting
eller blot fra det, som hænder rundt omkring...

Igennem alle husfacaderne - hos folk, som går forbi,
deles sorg og glæde - skønt du føles fri.
Du er selv en del af byen og dens hyggelige ro,
det derfor her, du allerhelst vil bo.

BYRUMSKATALOG

ET FYSISK OG ET MENTALT SPOR

I arbejdet med områdefornyelsen er der, med afsæt i områdefornyelsesprogrammet, blevet fulgt et fysisk og et mentalt spor. To spor, der ledsager hinanden og i et samspil har undersøgt Dybvads særlige DNA og stedsbundne potentialer. Sporene er til sidst blevet omsat til et samlet greb for Dybvad midtby.

DET FYSISKE SPOR
Det fysiske spor bliver synligt i form af en forskønnelse af midtbyens rum, med særligt fokus på Byparken og Stationen, forbindelsen på tværs af midtbyen via Jernbanegade og Ålborgvej samt den rekreative sti langs Bredmose Bæk.
Ved at arbejde med begrønnelse, belægning og byinventar forbedres de eksisterende forhold og Dybvad skrives ind i nutiden. Udgangspunktet for Byrumskatalogets fysiske greb har været stedets rumlige og historiske kvaliteter, de lokale aftryk og udtryk, borgernes ønsker og intentioner samt byens fortællinger. Alt sammen som afsæt for transformation og omdannelse.

DET MENTALE SPOR
Den mentale transformation har overordnet handlet om at skabe et bedre image for Dybvad. At finde frem til en række positive kernefortællinger for Dybvad og lade dem blive fortalt. Borgerne skal have en by, de er stolte af og derfor har fokus været på de lokale fortællinger, drømme og det hverdagsliv, der leves i Dybvad. Viden og indsigter er blevet indsamlet via interviews, gåture med beboere i byen samt en workshop med det lokalhistoriske arkiv. Der er indsamlet små indblik, fortællinger fra hverdagen og brudstykker af historien, som alt sammen er kommet med ind i maskinrummet.

De indsamlede fortællinger har givet en nuanceret forståelse af byen som et sted, der er formet af sine borgere og den tid byen har gennemgået. Fortællingerne har bidraget til udviklingen af det samlede greb for Dybvad og kommer til udtryk i den identitet, der formidles via byens rum og de arkitektoniske elementer. På udvalgte steder i Dybvad vil man helt konkret genfinde udpluk af fortællinger fra fortiden, nutiden og fremtiden.

DET MENTALE SPOR :

Portrætter

En serie af portrætter af borgere fra Dybvad.

Fortællinger

'Der var engang...'
De særlige fortællinger, der er opstået mellem byen og borgerne over tid.

Drømme

Borgernes drømme og visioner om fremtidens Dybvad, både for den enkelte og for byen som helhed.

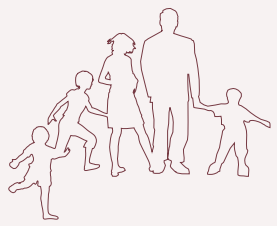

Fællesskaber

Hvor og hvad samles borgerne om i dag og hvad skaber sammenhængskraft på tværs af køn og aldersgrupper.

ARKITEKTONISKE ELEMENTER / DESIGNMANUAL :

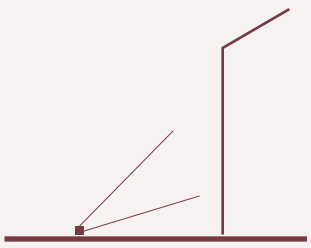

Belysning

Belysningen fremhæver og forvandler byens historiske landemærker og smukke facader i mørket.

Beplantning

Beplantningen skaber varierende og levende byrum med biodiversitet og sanselige oplevelser.

Bænke

Bænkene danner 'rum i rummet' og skaber muligheder for socialt samvær, ophold og pauser.

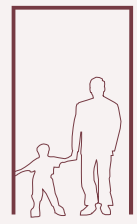

Byporte

Byportene skaber en serie af særlige elementer, der indrammer bylivet, landskabet samt særlige steder og overgange i byen og danner ramme for leg og bevægelse.

FORMEL FOR EN LOKAL FORANKRING AF ELEMENTERNE I DYBVAD :

Sted

Afsæt i og formidling af stedets særlige rumlige og historiske kvaliteter og borgernes fortællinger

Funktion

Transformation af byrummets funktioner ud fra borgernes ønsker og drømme.

Signatur

Det særlige lokale aftryk / udtryk som gør elementet til noget særligt.

Innovation

En ny oplevelse i mødet mellem gammelt og nyt.

BYENS FORTÆLLINGER

DET MENTALE SPOR

Der er mange forhold, der er med til at skabe en by som Dybvad. De mentale strukturer, der bæres af beboerne i Dybvad og omverdenen i det hele taget, kan spille en stor rolle for oplevelsen af byen. Er Dybvad et sted, man har lyst til at flytte hen? Er det her en by, jeg er stolt af? Hvilke kvaliteter oplever jeg og hvilke minder og historier knytter sig til de steder, hvor jeg færdes?

ET HAV AF FORTÆLLINGER

I Dybvad er der masser af gode historier at fortælle. Historier om jernbanen, teglværket og Dybvad Stålindustri. De mørke historier om bankrøverier og mord og de sjove historier om optog gennem byen, vandski i Søparken og Dybvad Open Air. Der er masser af gejst og energi fra borgerne, der har høje ambitioner for deres by. Der er spændende fortællinger fra fortiden, aktiviteter og liv i nutiden og store drømme for fremtiden.

I arbejdet med det mentale spor kigges der nærmere på alt det, man ikke umiddelbart kan se i byens fysiske miljø. På borgernes oplevelser, fortællinger fra byen og historier om det sociale liv og de fællesskaber, der udfolder sig. Forskellige fortællinger fra byen, der tilsammen kan bidrage til kernefortællingen om Dybvad som et godt sted at bo, og på den måde kan styrke Dybvad som en attraktiv bosætningsby.

PORTRÆTTER FRA DYBVAD

Enhver landsby har dem. Forskellige karakterer, der tilsammen udgør beboerne i byen. Sådan er det også i Dybvad, hvor vi har interviewet forskellige personer, der lever på hver sin måde i byen. Flere af de interviewede har været med på en gåtur rundt i byen og her har de fortalt om hverdagslivet i Dybvad, de store øjeblikke og de særlige steder. Fælles for dem alle er en stor kærlighed til byen, en stolthed over sammenholdet og fællesskabet blandt byens borgere samt en følelse af ansvar overfor de udfordringer og potentialer som kendetegner Dybvad. Man kunne have snakket med endnu flere borgere med noget på hjerte, men med disse 5 portrætter kommer man vidt omkring i Dybvads DNA.

De mange input fra portrætterne er til sidst blevet omsat til 4 kernefortællinger, der fremgår på side 11.

Svend Christian Rasmussen, gartner, Dybvad.

ILDSJÆL OG 3. GENERATIONSFAMILIEN

Midt iblandt villaer på Skœvevej dukker en stor grøn oase overraskende op. Her finder man Dybvads planteskole, der i dag er ejet af brødrene Ole og Svend Christian Rasmussen.

Planteskolen blev startet af deres bedstefar i 1930'erne. Dengang var det svært at drive landbrug, der var krise og knaphed med pengene og derfor var det muligt at købe jord op fra Dybvadgård, der havde store arealer. Hen ad vejen fik deres bedstefar opkøbt små matrikler, og derfor har planteskolen i dag god plads og en masse matrikelnumre, beretter Svend Christian, imens han viser rundt blandt stauder og krydderurter.

'Dengang var tiden en anden, og der blev dyrket direkte i jorden. Bl.a. jordbær, der blev plukket og sendt med toget til Sœby og Frederikshavn' fortæller Svend Christian Rasmussen.

Planteskolen har altid været en del af deres liv, og det lå derfor også i kortene, at begge brødre uddannede sig til gartnere og overtog planteskolen efter deres far. Svend Christian husker tydeligt, hvordan han altid foretrak at bruge tid blandt planterne frem for ude i byen. Men interessen for byen er kommet senere, for i dag er Svend Christian en engageret borger.

Som formand for handelsstandsforeningen, medlem i bestyrelsen for vandværket samt aktiv i Dybvad Byudvikling tager Svend Christian del i byens fremtiden og er med til at sætte dagsordenen - og det er han ikke den eneste, der gør. I de seneste år har han oplevet et stigende engagement, hvor folk gør en indsats sammen.

Dybvad er, og har altid været, fyldt med ildsjæle og iværksættere, der sætter deres præg på byen.

Jesper Olsen, forpagter af Dybvad Kro & Hotel, og hans mor

TILFLYTTER OG SELVSTÆNDIG ERHVERVSDRIVENDE

Der er flot dækket op med dug på bordet, kaffe på kanden og småkager i små porcelænsskåle. Jesper Olsen gør sig umage. Det hele skal se ordentligt ud og man skal føle sig velkommen på Dybvad Kro & Hotel.

Gennem tiden har der været skiftende forpagtere af kroen og den har også stået tom i længere perioder. Tidligere var kroen i Jernbanegade omgivet af bagere, slagtere, købmænd og forskellige andre butikker, der bidrog til en levende bymidte. I dag ser det lidt anderledes ud. Alligevel har kroen, i de perioder den har været åben, udgjort et vigtigt samlingspunkt i byen. Et sted, der inviterer indenfor og hvor man både kan overnatte og spise.

Kroejer Jesper Olsen har netop overtaget kroen, som han driver i et tæt samarbejde med både sin mor og sine brødre og søstre. Jesper er uddannet kok, og det har altid været en stor drøm for ham at drive kro.

Derfor er Jesper flyttet til Dybvad og han føler sig godt taget imod. Byens borgere støtter op om kroen og mange kommer forbi og køber dagens ret. Det er Jespers drøm, at kroen kommer til at stråle som i gammel tid. Kroen skal på landkortet igen og det vil han arbejde hårdt for, fortæller Jesper.

Der er planer om større fester for byen og forhåbentligt kan det også smitte lidt af på livet i Jernbanegade.

Kroen er et samlingspunkt i byen, der bidrager til at skabe liv og aktivitet i Jernbanegade.

NABOERNE

Erik har meget på hjerte, da vi sætter os ned i hans stue til en snak om Dybvad. Erik er født i byen, har været leder hos Dybvad Stål i 30 år og har masser af historier om, hvordan livet i byen var engang og om hvordan alting var anderledes. Alligevel er det, han brænder for først og fremmest byen i dag og dens fremtid.

"Vi har været for dårlige til at komme tæt på hinanden", fortæller Erik. Derfor er han også initiativtager til et arrangement for nytilflyttere i Dybvad. En dag med fællesspisning, hvor de sammen skal blive klogere på, hvorfor folk vælger at flytte til Dybvad, og hvad byen kan gøre for at hjælpe nytilflyttere med at falde til. Dette er en sag, der optager Erik meget, og han har taget initiativ til det, fordi han selv har oplevet, hvor vigtigt det er, at man hjælper hinanden, når der flytter nye til byen. For 6 år siden fik Erik nye naboer. Det var en rumænsk familie, der kom til Dybvad, først og fremmest på grund af arbejde. I starten skævede de mest til hinanden, men en dag begyndte naboen at reparere deres fælles hegn. Det blev hurtigt til et fælles projekt og siden dengang har naboerne været rigtig gode venner. De hjælper hinanden med forskellige opgaver i hverdagen og naboskabet har udviklet sig til et stærkt og værdifuldt venskab for begge familier. Med børn og børnebørn langt fra Dybvad, betyder det meget at have gode naboer med børn.

Der er sket meget i Dybvad, siden Erik var barn. Erik blev født i 1938 som nummer 9 ud af en børneflok på 11. Dengang så Dybvad helt anderledes ud, der var fyldt med forretninger i gaderne og børn overalt i byen. Erik ønsker, at byen igen skal være attraktivt for børnefamilier og derfor håber han også, at der i fremtiden bliver endnu mere plads til børnene i bybilledet.

I Dybvad hjælper de hinanden og gode naboskaber og fællesskaber mellem beboerne er vigtigt.

Erik Nielsen, hans kone og naboer.

DE UNGE

Laura, Elin og Mads bor alle tre i Dybvad og hvis det stod til dem, flyttede de aldrig derfra. I Dybvad kan man både føle friheden og samtidig er der masser af mennesker, man kender.

Byen er charmerende, også selvom den ser lidt gammeldags ud. Sådan beskriver de 3 unge dét at bo i Dybvad. Når det kommer til spørgsmålet om, hvorvidt de er draget af storbyen, så lyder et klart "nej". Det larmer og der er for mange mennesker. Det er for langt fra naturen og der mangler ro. Måske en dag når de skal tage en uddannelse, men heldigvis ligger Dybvad ikke så langt fra Aalborg, så det kan være, de ikke behøver at flytte derfra.

Tiden i Dybvad bliver først og fremmest brugt på Dybvad Skole, at dyrke deres fritidsinteresser og at være sammen med venner. Noget af det fedeste, der sker i Dybvad er Open By Night. Selvfølgelig må der gerne ske lidt mere i Dybvad. De unge fortæller, at der gerne må blive rusket lidt op i byen. De drømmer om et sted inde i byen, hvor de kan hænge ud med vennerne, hvor man både er tæt på naturen og samtidigt er inde i byen.

Et stærkt sammenhold, masser af natur og en nærhed til Aalborg gør det fedt at være ung i Dybvad.

Laura, Elin og Mads fra Dybvad Skole.

Anja Bech Bonde, dagplejemor, og hendes kollega Tina.

DAGPLEJEMØDRENE

Anja og Tina har fælles dagpleje i Dybvad, hvor de sammen passer 10 børn. I Anjas hus har de indrettet en afdeling med legerum, og udenfor er der en stor gårdhave, hvor børnene kan lege.

Når de ikke er i huset, går de ofte tur med børnene rundt i byen. Selvom det går langsomt og der er mange stop undervejs, så får de både besøgt hallen, skolen eller aktivitetscenteret, på deres ture rundt i Dybvad.

Det betyder meget for dem, at byen er tryg og rar at færdes i og de drømmer begge to om et sted i byen, et lille grønt åndehul for børnene, hvor de kan slå sig ned, lege og spise madpakker.

Anja og Tina brænder begge to for at skabe et trygt og godt sted for børnene i dagplejen og er optaget af at få flere børnefamilier til at flytte til byen. Det er selvfølgelig fordi, deres dagpleje er afhængig af, at der er børn i byen, men de interesserer sig også for udviklingen af deres by.

Begge dagplejemødre har en stærk følelse af ansvarlighed overfor byen, som de er vokset op i, og de ønsker at bidrage til, at Dybvad i fremtiden bliver endnu bedre at bo i - for både for børn og voksne.

Dybvad er en tryg by og et godt sted at vokse op, med gode rammer for børnelivet. Fra dagpleje og børnehave til livet på skolen og ved idrætshallen, hvor der er masser af fritidsaktiviteter.

KERNEFORTÆLLINGER OM DYBVAD

De mange input fra gåturene og de afholdte interviews er blevet omsat til 4 kernefortællinger, der bygger videre på det DNA, som er præsenteret i programmet for Områdefornyelsen. Kernefortællingerne er et bud på, hvad der ligger allerdybest inde i kernen af byen - det er de stedsbundne potentialer og grunden til, at mange af byens beboere synes, at Dybvad er en dejlig by at bo i. Kernefortællingerne danner et vigtigt grundlag for det samlede greb i Dybvad midtby og vil blive formidlet via udvalgte byporte.

EN FORTÆLLING OM MENNESKER DER VIL DERES BY

Byen skal bruges og byen skal leves. Byen er ikke bare et sted, hvor borgerne færdes. Byen er en del af borgerne og noget de deles om. Dybvad er en fortælling om mennesker, der vil deres by og ønsker at sætte deres præg på byens udvikling. Det er en by, som løfter i flok og får ting til at ske i fællesskab. Det ses for eksempel ved Byfonden, Det Grønne Hold og Borgerforeningen.

EN BY FOR HELE LIVET

Dybvad er en tryg by for hele livet - med plads til både de store og de små, til bevægelse, fordybelse, leg, læring og fantasi. I Dybvad deler borgerne hverdagen sammen, de passer på hinanden og hjælper til, hvor der er brug for det.

PORTEN TIL BYEN

Dybvad er en fortælling om industrialiseringen af Nordjylland og de fremskidt, som jernbanen bragte med sig. Stationen var udgangspunktet for byens hverdagsliv og porten til byen. Mennesker og varer kom rejsende til og fra stationen, det var et samlingspunkt i bevægelse og en vigtig dynamo for byens udvikling og ikke mindst for karakteren i dag. Byen tiltrak et væld af håndværk og industri, herunder et teglværk, der forsynede byen med bygninger i Bedre Byggeskik. En byggestil, der endnu præger store dele af byen og som fortæller om den driftighed og ressourceudvinding, som anlæggelsen af jernbanen tilførte egnen.

PORTEN TIL NATUREN

Dybvad er en fortælling om, hvordan by og land er rykket tættere sammen. Om hvordan transformationer og spor fra tiden har sat sit præg på landskabet og et gammelt mergelleje har fået en ny rekreativ rolle i byen. Et område, der historisk har været anvendt pragmatisk til opgravning af mergel, anvendes nu aktivt og rekreativt som hele byens åndehul. Når naturen får plads i byen, udgør den et unikt mulighedsrum, der bidrager til at skabe en smuk helhed på tværs af byen.

BYENS FORTÆLLINGER

FORTÆLLERKORT

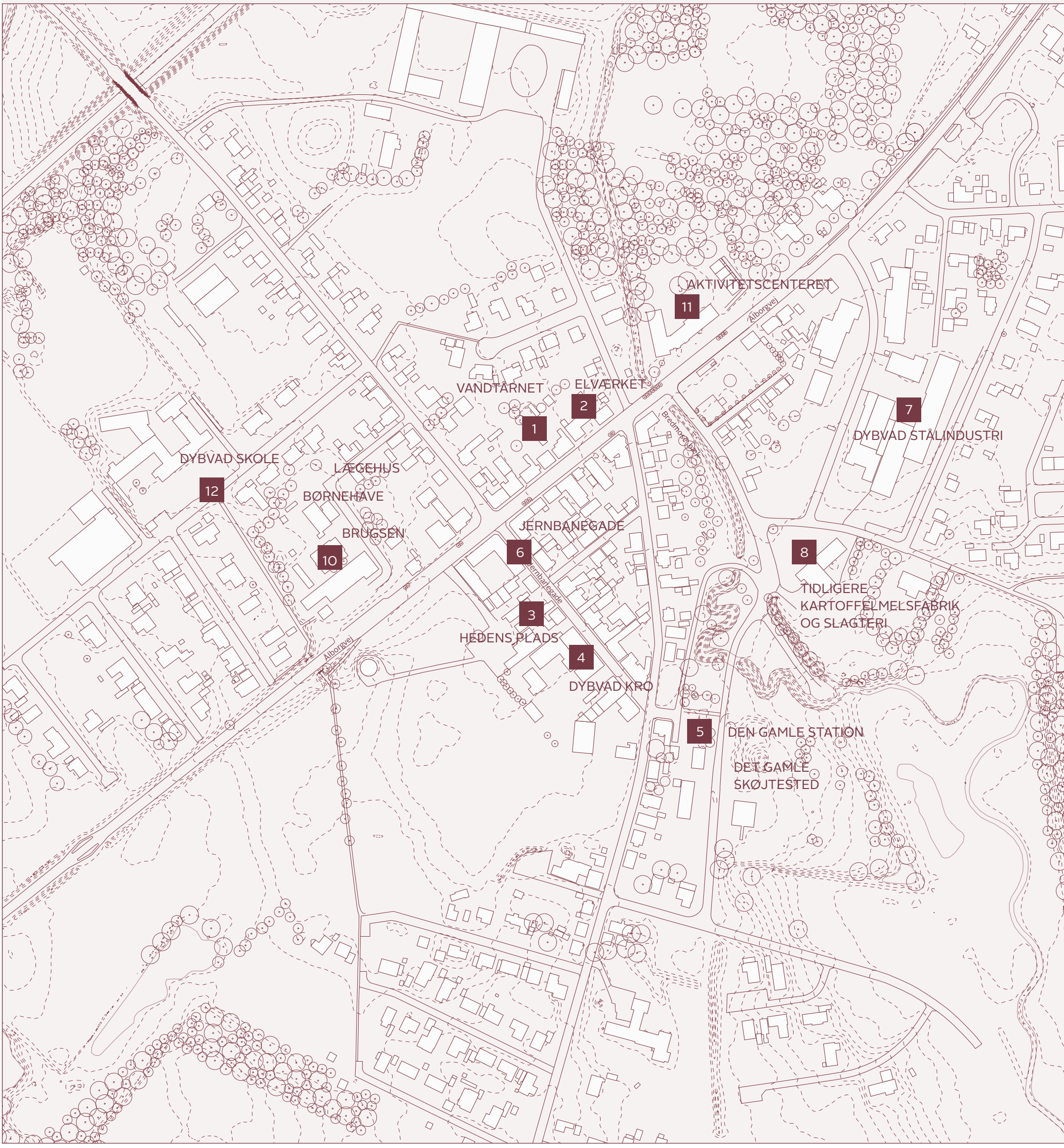

Fortællekort over byen i dag 1:3000

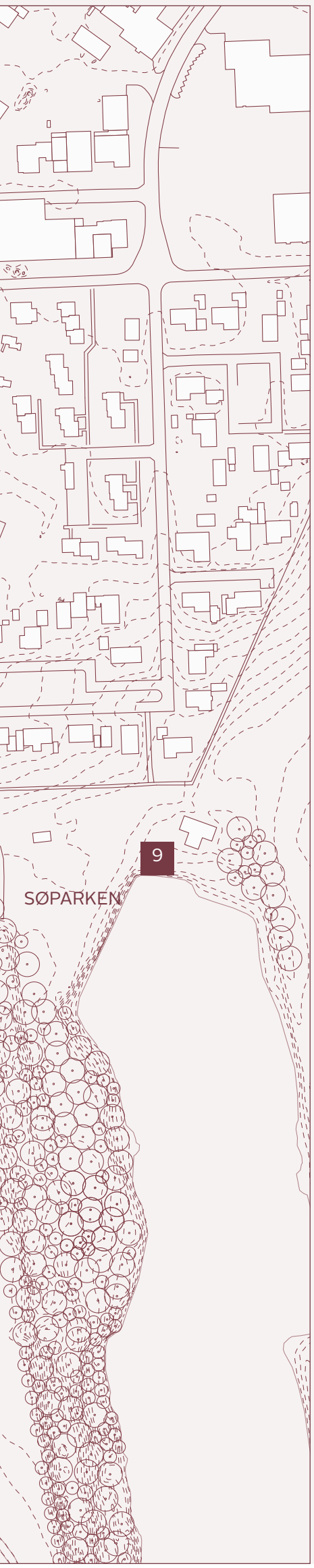

1. VANDTÅRNET (1919)

"Hver jul er der lys i tårnet og historien er, at det er nisserne, der laver gaver deroppe. Det er så hyggeligt, og det er altid noget, man glæder sig til. Det er ikke rigtig jul, før lyset i vandtårnet er tændt."

"Det betyder noget, at du har et sted i Dybvad, man kan se langt væk fra. Når man kommer kørende mod byen, så ser man tårnet og føler sig hjemme."

2. ELVÆRKET (1913)

"Jeg går rundt og passer lidt på stedet her og på de gamle maskiner. Det er ikke mange, der ved det, men Dybvad var en af de første byer, der fik sit eget elværk og det kan vi godt være lidt stolte af."

3. BØDKEREN (1915)

"Vi har altid kaldt denne plads for Hedens Plads, opkaldt efter smed og finmekaniker Jens Heden, der har haft værksted her."

4. DYBVAD KRO

"Det betyder meget for Dybvad at have en kro. I dag kan man få stjerneskud om fredagen og det er tosse godt. Flere rejsemontører bor på de nyrenoverede værelser og kan få madpakke med om morgenen."

5. STATIONSBYGNINGEN (1899)

"Der kom tog igennem byen mange gange om dagen. Det var en meget lang tur, når man skulle til Aalborg. Det tog næsten to timer, særligt når man tog 'slæberen', der gjorde holdt i alle de små byer."

"Dengang var tiden en anden, og der blev dyrket direkte i jorden. Bl.a. jordbær, der blev plukket og sendt med toget til Sæby og Frederikshavn."

6. JERNBANEGADE

"Folk var utroligt gode til at stå sammen om at få noget op at stå i byen. Eksempelvis optogene i Dybvad. Alle firmaerne troppede op med en lastbil eller en hestevogn for at vise, hvad de lavede og så var der ellers byfest."

"Noget af det fedeste, vi laver i Jernbanegade, er Open By Night. Alle butikkerne holder åbent og der er en masse forskellige stande. Det er masser af liv og mennesker, der kommer til byen langvejs fra. Der er mad og os unge mødes i byen og går rundt sammen. Jeg syntes, det er en af de bedste dage i løbet af året."

7. DYBVAD STÅLINDUSTRI (1966)

"Før Dybvad Stålindustri havde vi anlægget. I drømmer ikke om, hvor fantastisk et sted det var. Der var kæmpe, store gamle træer, en legeplads og tennisbaner. Det var så dejligt et sted. men tiderne skiftede og der kom industri til byen. Vi kunne godt bruge noget mere natur i byen igen."

"Dybvad Stålindustri er byens hjertebarn. Det var en gruppe af byens borgere, der gik sammen og skød penge i projektet. I starten gik det ikke så godt, men efterhånden kom der dygtige folk til og pludselig kunne de svejse overdele til torpedojægere, lave minitraktorer og gødningsspredere. I dag er der 80 ansatte hos Dybvad Stålindustri.".

8. DEN GAMLE KARTOFFELMELSFABRIK (1916) OG SLAGTERI (1928)

"Om vinteren stod vi på skøjter nede ved kartoffelmelsfabrikken. Der var store bassiner, hvor de skulle skylle vand ud, fordi der var masser af jord med kartoflerne. Det lugtede forfærdeligt, men vi fik lov til at skøjte på det alligevel og det var et samlingssted for alle byens børn.

9. DYBVAD SØPARK (1940)

"Der er så mange minder det her sted. Da vi var små og gik i børnehave, fangede vi fisk. I dag bruger jeg det til at gå tur og snakke med mine veninder. Der er løb her med skolen og vi har også overnattet i Søparkhuset."

"Der er masser af liv ved Søparken på grund af lystfiskeri, legepladsen, skolens aktiviteter og foreningslivet. Det er et lykketræf, at vi fik stablet Søparken på benene."

"Vi afholdte igennem 10 år 'Dybvad Open Air' i Søparken. Vi havde fantastiske navne på plakaten, skabte sammenhold og nedbrød barrierer, fordi folk blev sat sammen på kryds og tværs. Open Air var som illustrationen med humlebien, der ikke vidste, at den kunne flyve - i dén weekend, hvor arrangementet lå, blev byens indbyggertal tredoblet."

"En stor attraktion i Søparken var når de kom fra Hellerup og lavede et show med vandski. De kom med deres store motorbåde og det siges, at der kom flere tusinde mennesker til byen og vi tjente rigtig mange penge på arrangementet."

10. BRUGSEN I DYBVAD (1915)

"I 1915 blev der oprettet en brugsforening og inden længe var der også 3 købmænd, en bager, en slagter, en biograf, en skrædder og meget mere. Dengang var der gang i gaden."

"Jeg ville ikke være flyttet til Dybvad, hvis det ikke var fordi, der var et sted at handle. Jeg elsker at gå et smut forbi Brugsen, og så møder jeg også altid mennesker, jeg kender".

11. AKTIVITETSCENTERET

"Aktivitetscenteret er et særligt sted her i Dybvad, der samler mange mennesker, eksempelvis når der er julemarked. Der er også mange arbejdspladser ved aktivitetscenteret og både hjemmesygeplejersker og sosu'er kører ud i området herfra. Vi er derfor udgangspunkt for mange menneskers virke; Det kan vi være stolte af."

12. DYBVAD SKOLE (1955)

Der var børn overalt i byen. Der hvor skolen ligger i dag, var der en sandgrav, hvor der var en gruppe børn, som lavede store jordhuler til at lege i. De blev kaldt 'Sandgravsdrengene' og de kæmpede mod 'Teglværksbøllerne', der lavede lerhuler bag ved teglværket. I en af hulerne blev der også bygget en skorsten og lavet et bål. Når vognene fra kartoffelmelsfabrikken tabte kartoflerne, samlede de dem op og stegte dem over bålet nede i hulerne. Det smagte så godt."

DESIGNMANUAL

LOKALT FORANKREDE MATERIALER OG BEPLANTNING

Designmanualen tager udgangspunkt i lokalt tilgængelige og robuste materialer og elementer, der på hver sin måde fremhæver og bygger videre på byens identitet. Hensigten er at skabe helhed i områdefornyelsen og inspirere til fremtidigt brug. Inspirationen er fundet i enkelte elementer, der ud fra en vurdering af hvert sted i byen, transformeres ud fra sted, funktion og fortælling og derved bliver til skæve og overraskende steder i byen.

Designmanualen består af;

- ET MATERIALEKATALOG med materialer, der allerede findes i byen, men som sammensættes og formes på nye måder med en rød signalfarve, der giver et frisk pust til byen og som anvendes i grafik, skiltning, bænke og legeelementer.

- BYENS SIGNATURBEPLATNING skaber en grøn og levende bymidte, hvor naturen trækkes helst ind i byen og er sammensat ud fra lokale / hjemmehørende arter af græsser, urter og stauder i røde og grønne nuancer. Træerne er udvalgt ud fra, hvad der allerede kendetegner Dybvad; de karakteristiske, blomstrende paradisæbletræer og Rødtjørn samt de høje solitære træer af lind og Kongeegen, der er et varetegn for byen.

- BYENS BÆNKE skaber rammer for fællesskab og ophold både på den klassiske bænk og i legende variationer, der formes efter det enkelte sted.

- BYENS FORMIDLINGSPORTE fortæller og markerer særlige rummelige overgange og indrammer byens og borgernes fortællinger. Portene udføres i en mørk, rå og enkel stålramme, hvori der kan tilføres rød grafik.

- BYENS LANDEMÆRKER fremhæves og iscenesættes ved hjælp af belysning. De gamle teglfacader fra Dybvads industrielle storhedstid lyses op. Vandtårnet som det vigtigste pejlemærke og det højeste punkt i byen med en spotbelysning og ellers med enkelte virkemidler, der fremhæver det særlige i facaderne.

Reference: Rød bænk, Loki Areal, Paint it red.

Reference: Signalfarve til opbinding af nye træer

Reference: Formidlingsporte

Byens logo;
Inspiration i vandtårnet, byens vartegn, kongeegen og søen,

MATERIALER:

Signalfarve, grafik
RAL 2002

Signalfarve, bænke
RAL 2002

Eg

Knust genbrugstegl

Tegl til bygværk

Slotsgrus

Store Marksten / kampsten

Betonkanter

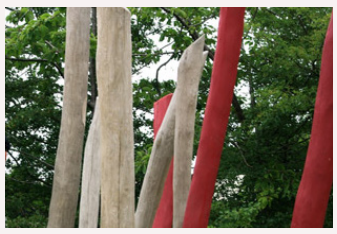

Træstolper / træstubbe

Stål

SIGNATURBEPLANTNING:

Almindelig Røllike
/ Achillea Millefolium

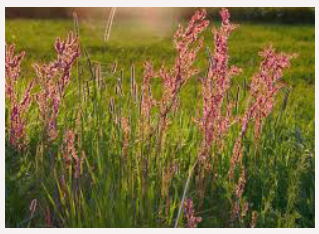

Almindelig syre
/ Echium Vulgare

Hjortetrøst
/ Euparium

Hvid Djævelsbid
/ Succisa Pratensis

Stor pimpinelle
/ Pimpinelle major

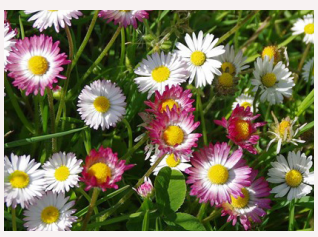

Tusindfryd
/ Bellis Perennis

Valmue
/ Papaver dubbibum

Rød Sankt Hans Urt
/ S. telephium ssp. telephium

Glat vejbred
/ Plantage major

Vild Kørvel
/ Anthriscus Sylvestris

Duftende Æblerose
/ Rosa rubiginosa

Småbladet lind
/ Tilia Cordata

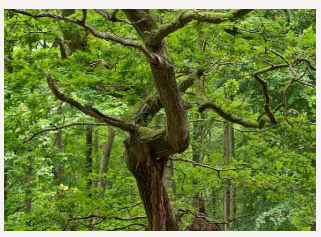

Kongeeg
/ Quercus robur

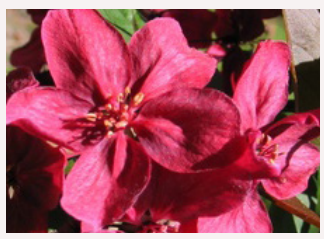

Paradisæble
/ Melus Hybrid

Tjørn
/ Crataegus

BYENS SIGNATURBEPLANTNING

SKABER EN GRØN OG LEVENDE BYMIDTE

1:100

DYBVADS SIGNATURBEPLANTNING

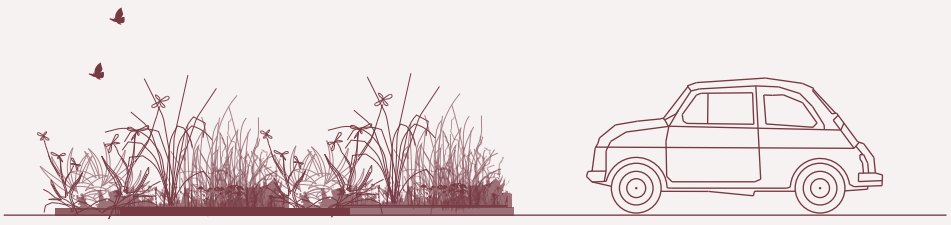

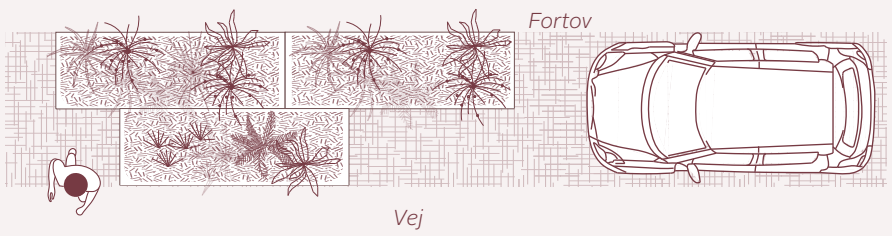

PRINCIP FOR BEGRØNNING VHA. BEDE
M. SIGNATUR GRÆS/URTER/STAUDER OG
KNUST TEGL OG CORTENSTÅLSKANTER
(JERNBANEGADE)

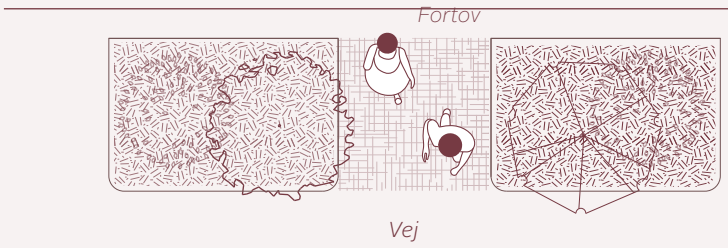

NYE OVERGANGE OG FORLÆNGELSE AF
EKSISTERENDE HELLER M. RØDTJØRN, PARADIS-
ÆBLETRÆER OG ROSER
(AALBORGGADE)

SIGNATURTRÆER SOM GRØN BYPORT
-UDENFOR BYGRÆNSEN MED EG/LIND

NYE PARKRUM I BYEN
DER UNDERSTØTTER LEG OG AKTIVITET.
BYPARKEN, DEN GAMLE STATION,
OG LANGS BREDMOSE BÆK NED TIL SØPARKEN

Principper for begrønning af midtbyen, som tilpasses forholdene på stedet.

BYENS BÆNKE

SKABER RAMMER FOR FÆLLESSKAB OG OPHOLD

1:100

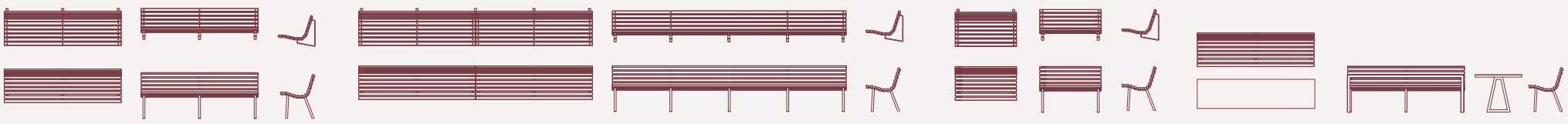

`STANDARDBÆNKEN´
m. væg/ben

`DEN LANGE BÆNK´
m. væg/ben

`DEN KORTE BÆNK´
m.væg/ben

`BÆNK MED BORD´

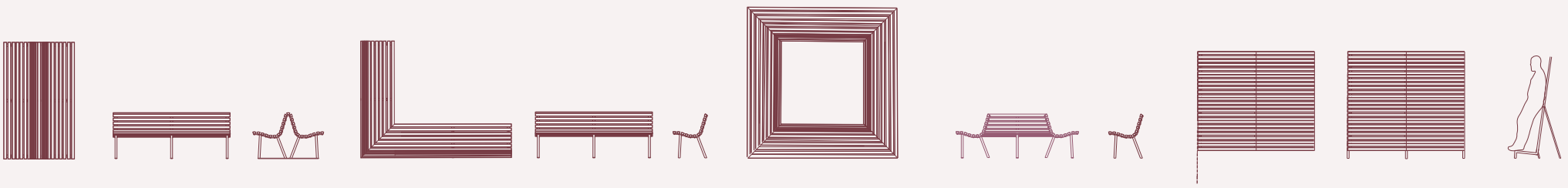

`TVILLINGEBÆNK´

`HJØRNEBÆNK´

`KVADRATBÆNK´

`STÅBÆNK´

`BORDBÆNK´

`HÆNG-UD BÆNK´

`GYNGEBÆNK´

`ROKKEBÆNK´

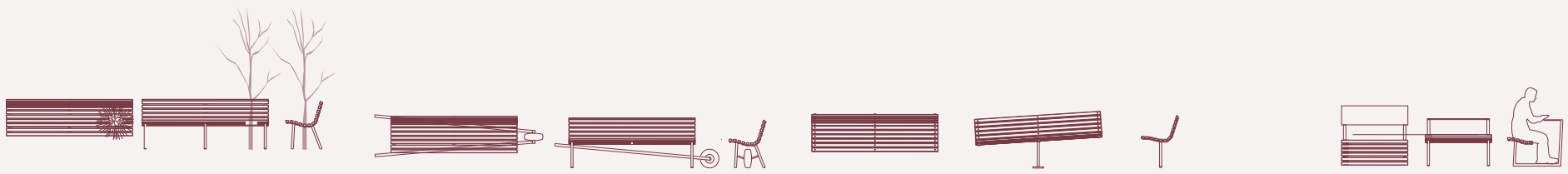

`TRÆBÆNK´

`TRILLEBØRBÆNK´

`VIPPEBÆNK´

`OMVENDT BÆNK´

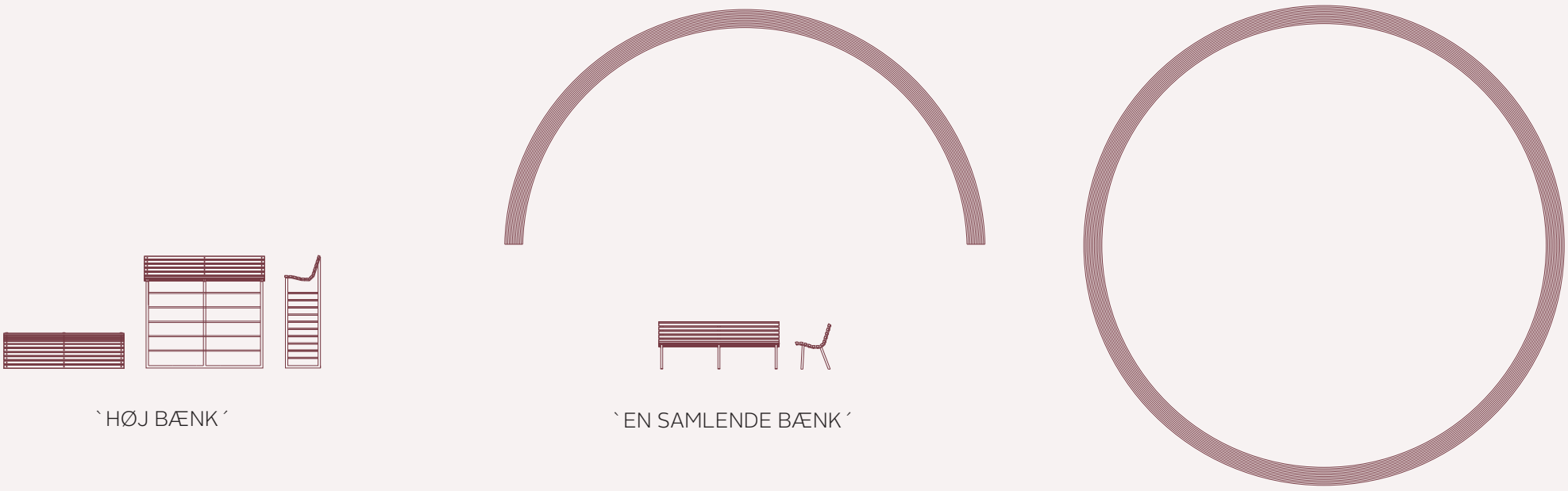

`HØJ BÆNK´

`EN SAMLENDE BÆNK´

`CIRKELBÆNK´

Idebank for modifikationer af den klassiske Aarhusbænk fra G9. Bænkene tager form efter de lokale forhold i en rød signalfarve. RAL 2002

BYENS FORMIDLINGSPORTE

FORTÆLLER OG MARKERER SÆRLIGE, RUMMELIGE OVERGANGE

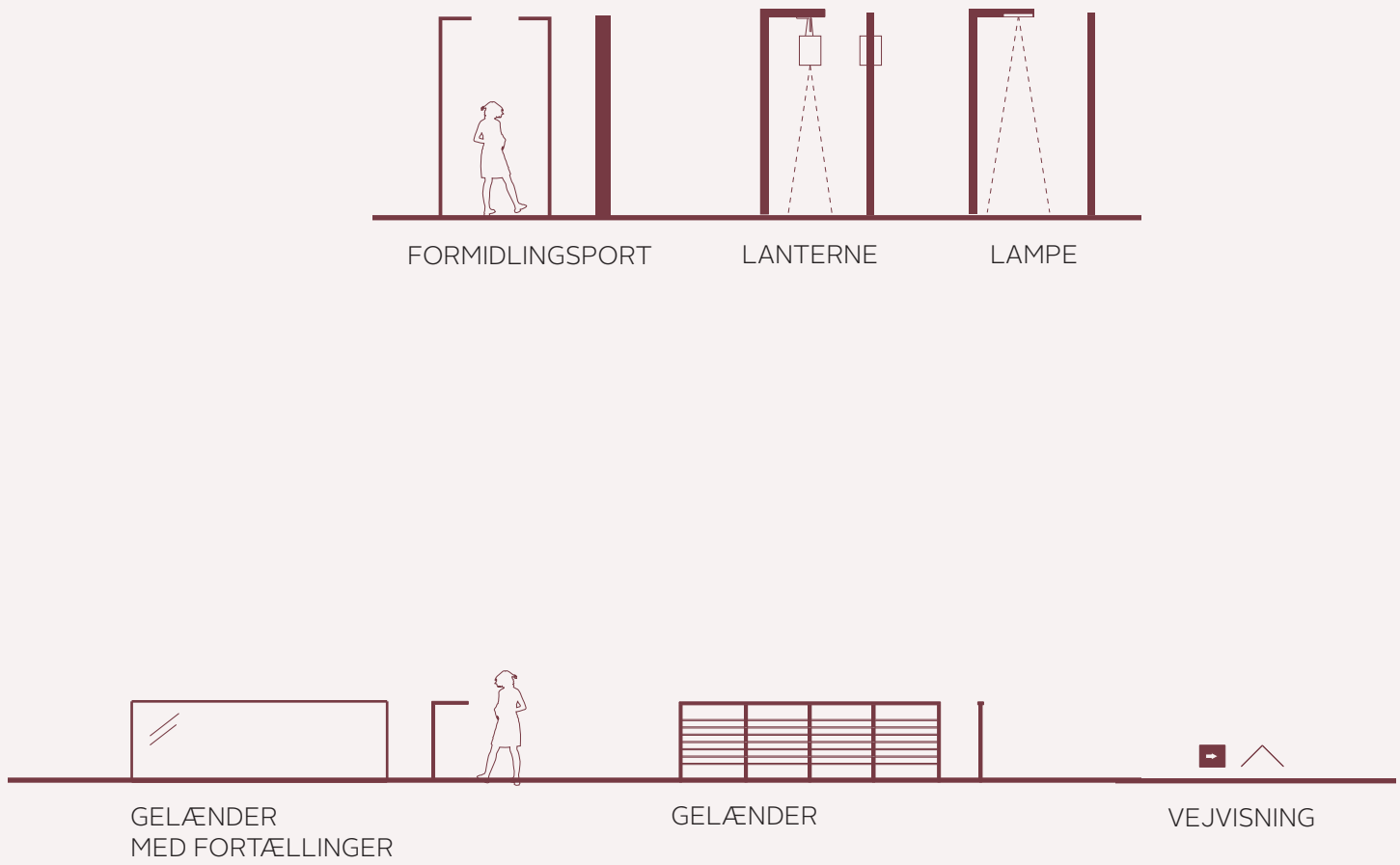

Formidling og vejvisning
Der skabes sammenhæng på tværs af byen gennem en ensartet grafik og anvendelse af materialet mørk stål i en serie af fortællerammer.

Reference: Port, Domaine national de chambord, Integral Ruedi Baur Paris.

BYENS LANDEMÆRKER

FREMHÆVES OG ISCENESÆTTES VED HJÆLP AF BELYSNING

1:100

1:500

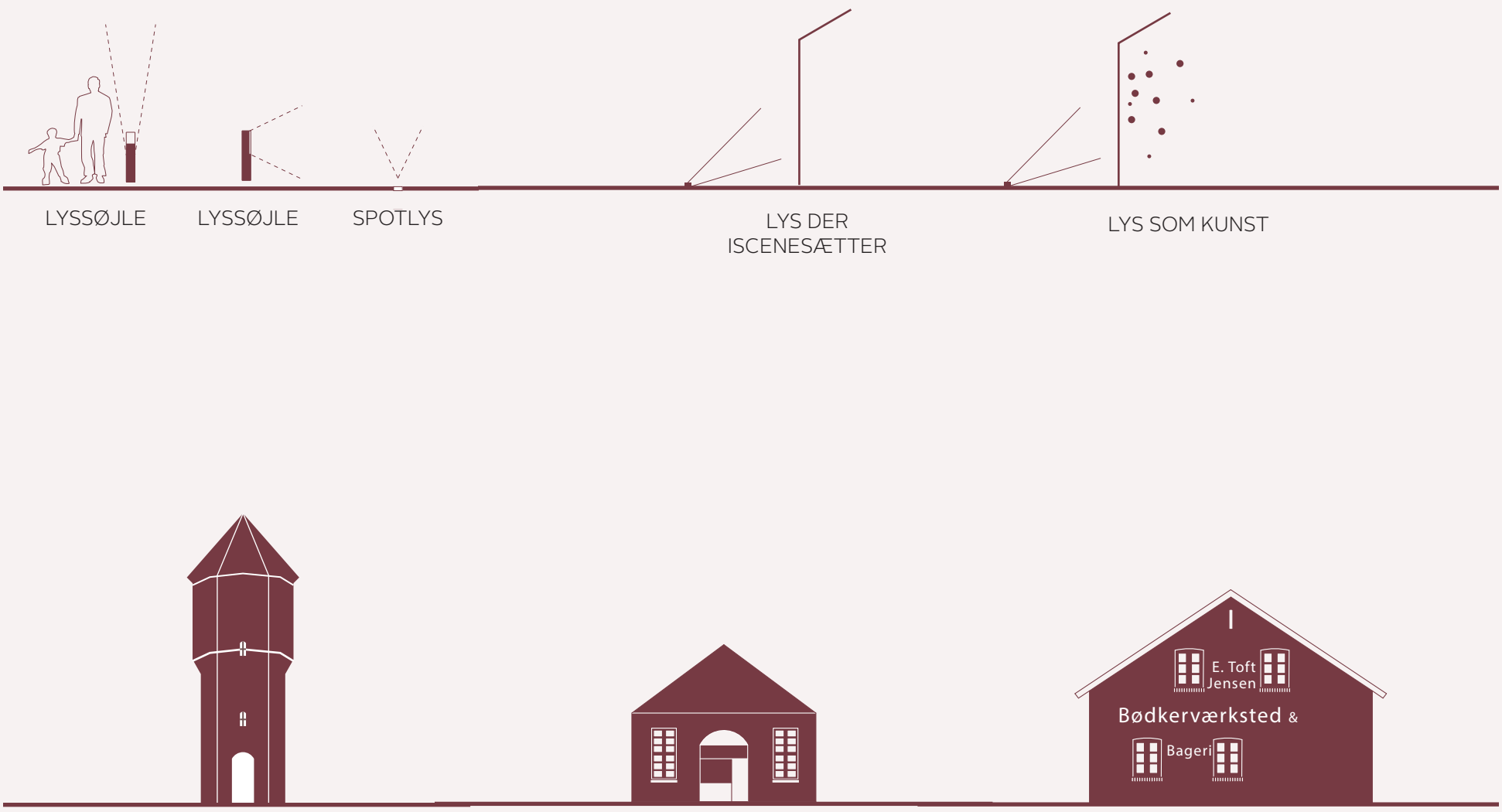

Dybvads smukke teglfacader og markante landmærker er en del af Dybvads DNA. Landemærkerne iscenesættes gennem forskellig lyssætninger, med enkle effekter. Vandtårnet lyssættes, så det kan opleves på lang afstand.

BEVARING OG OMDANNELSE

Byfonden Dybvad Byudvikling arbejder med at opkøbe og nedrive/renovere faldefærdige ejendomme. Siden 2018 har de været i gang, og resultaterne er allerede til at se i byen. Bl.a. i Winkelsgade hvor flere bygninger er revet ned og der er opstået nye huller i byen. De nye huller i byen kan ses som muligheder/potentialer i arbejdet med at styrke bymidten i Dybvad og det er derfor vigtigt at overveje hvordan indsatsen kan bidrage til at løfte stedets kvaliteter. Kan indsatsen eksempelvis bidrage til at der skabes nye pladser i byen, der kan opstå en ny adgang og forbindelse til naturen, bedre trafikforhold, mulighed for sociale fællesskaber eller fortællinger der skal formidles.
Her kommer 5 anbefalinger byen kan bruge i arbejdet med bevaring, omdannelse og nedrivning i Dybvad.

FREMHÆV og iscenesæt udvalgte bevaringsværdige bygninger i byen, eksempelvis via belysning i facaden. Ligger bygningen tom og faldefærdig hen, så gentænk gerne dens funktion, så den kan komme i anvendelse på ny og bidrage positivt til byen.

FORBIND handler om at skabe nye grønne og rekreative forbindelser ud i landskabet. Bag et faldefærdigt hus kan gemme sig en ny forbindelse ud i naturen. Brug naturen til at åbne op eller til at 'lukke hullerne' i tomterne og lad det grønne vokse frem og få plads.

OMDAN til et nyt byrum, der kan bidrage positivt til byen og er tilgængeligt for alle. Det kan eksempelvis være et nyt mødested, en park eller et kunstværk, der kan bidrage til forskønnelse, identitet og mere plads til fællesskab i byen.

FORTÆL gerne historierne om et sted, også når det ikke er der mere. Det kan være i byportene hvori der formidles historier, gamle kort eller andet. Selvom et sted ikke fysisk er i Dybvad mere, så er det stadigvæk en del af byen.

GØR det sammen. En nedrivning af et hus er en anledning til at mødes. Invitér beboerne forbi, eksempelvis til oprensning af stenene eller marker dagen på anden vis. En nedrivning af en ny begyndelse og det er vigtigt at beboerne har ejerskab til projektet.

Reference: Forvandling af passagen under Langebro, detaljer i arkitekturen som søjler og murværk iscenesættes ved hjælp af belysningen, som ændrer karakter udfra forskellige parametre som tid, trafik, når rådhusuret slår helt.
Lyskunstner Jesper Kongshaug.

Reference: Transformation af gammelt industriområde til park, samt iscenesættelse af de industrielle landemærker, Ruhrdistriktet Tyskland.

Reference: Omdannet sokkel/ fundament på gammelt hus mures op i tegl, kunstner Birgitte Kristensen.

Reference: Knust tegl, Rådhuset i Tønder, SLETH.

Reference: Kulthyvator, oprensning af gamle sten til kunstværk ved inddragelse af de lokale, kunstner Morten Modin.

ET NYT HELHEDSGREB FOR DYBVAD

SAMMENHÆNG PÅ TVÆRS AF BYEN

Det er vigtigt for oplevelsen af Dybvad, at der skabes en stærk sammenhæng på tværs af byen, særligt i de to historiske hovedårer Aalborgvej og Jernbanegade. Designmanualen sikrer genkendelighed og sammenhængskraft men skaber også rammer for variation og overraskelser, idet de enkelte byrum også skiller sig ud fra hinanden. Den røde farve i bænke, stolper, grafik og de blomstrende træer giver identitet og understøtter fortællingen om byen, på samme måde som signaturbeplantningen og byportene.

BEGRØNNELSE AF ÅLBORGVEJ
På Ålborgvej arbejdes der med et samlet greb, som begrønner hovedgaden. De eksisterende helleanlæg udvides og den nuværende beplantning suppleres med nye træer. Ved overgangen ved Bredmose bæk gennembrydes den eksisterende helle så der skabes en overgang.
I dag består helleanlæggene primært af rødtjørn med en varieret bund af roser eller græs. Det foreslås, at de nuværende roser suppleres med nye og varierede roser gennem hele forløbet. Roserne vil skabe en oplevelse gennem hovedgaden, bryde den store og brede vejflade ned og forskønne ankomsten til Dybvad. Derudover skabes der pauserum ved porten til byen (ved det eksisterende stoppested) og ved det gamle elværk, hvor der begge steder opstilles bænke.

FORSKØNNELSE AF JERNBANEGADE
På Jernbanegade anlægges plantebede, der skaber sammenhæng fra Ålborgvej og videre ned til den gamle station. Undervejs placeres bænke, der fanger øjet og leder videre ud i byen. Ved de nye træer opstilles røde stolper, der støtter træerne. De nuværende træstolper i helleanlæggene males i samme røde signalfarve for at styrke sammenhængskraften. I anlægsfasen kan borgerne med fordel give en hånd med, når pælene skal males og træerne plantes. På den måde dannes der også grobund for at styrke byens sociale sammenhængskraft gennem projektet.

Ved stationen og byparken kulminerer de to forløb i forskellige oplevelser, der på hver deres måde danner grobund for fremtidens Dybvad, ved at genfortolke byens rum, fortælling og funktion. De to byrum bliver vigtige pejlemærker i byen og forbindes af en blå/grøn korridor langs Bredmose Bæk, der bliver en grøn og rekreativ del af byen. Her foreslås det, at designmanualens elementer indarbejdes i form af nye gelændre samt en række sjove og 'skæve' bænke.

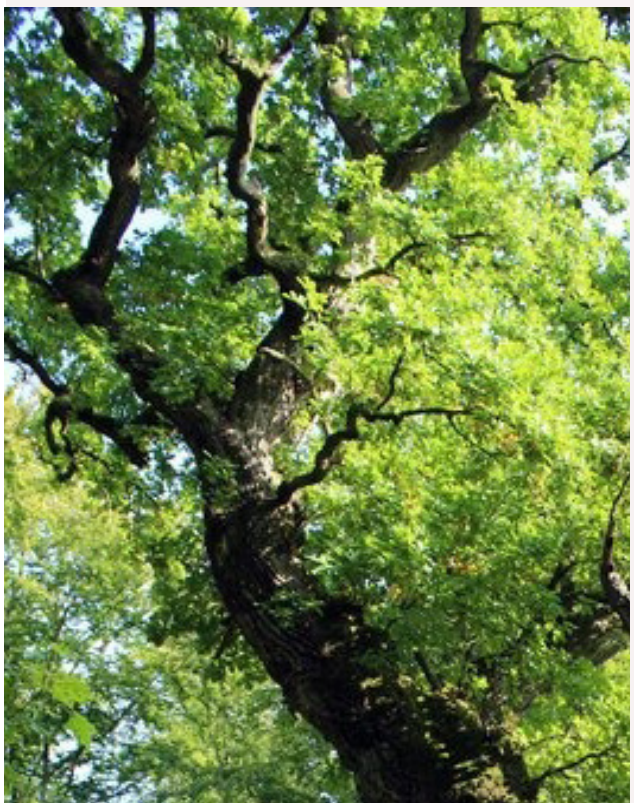

Reference: Quercus Rubor, Kongeegen.
Et vigtigt signaturtræ i den omkringliggende natur.

Reference: Rødtjørn, Crataegus, i blomst.
Skaber sammenhæng på tværs af Ålborgvej.

Reference: Rødtjørn, Crataegus, med bær.
Skaber sammenhæng på tværs af Ålborgvej.

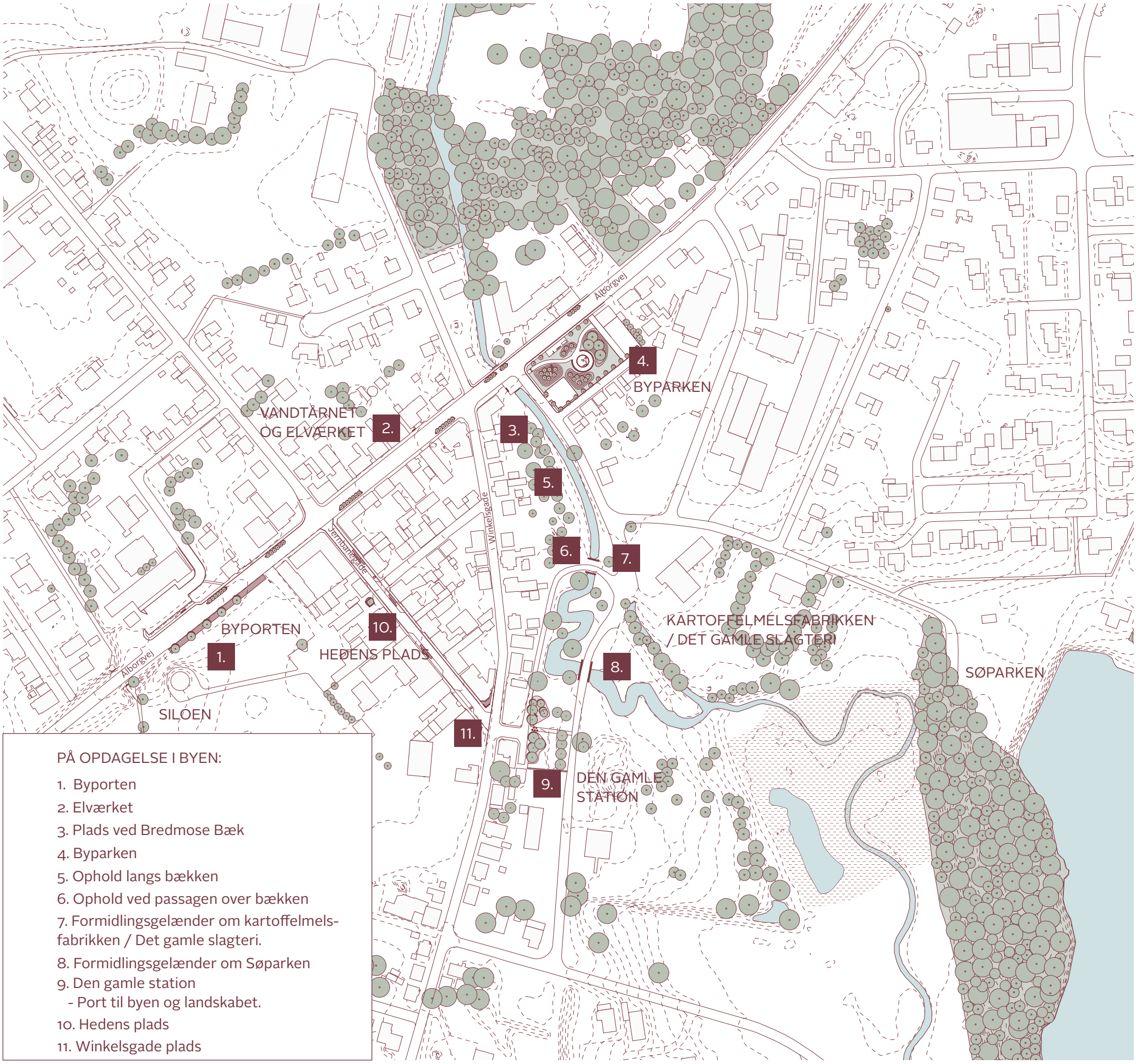

Et samlet Dybvad, diagram over placering af elementer og forbindelser på tværs af byen 1:3000

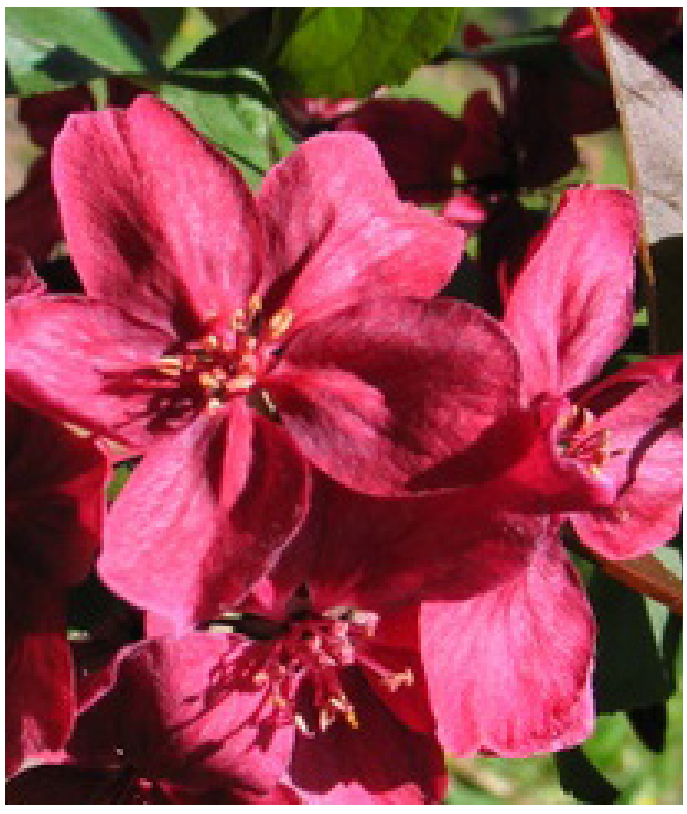
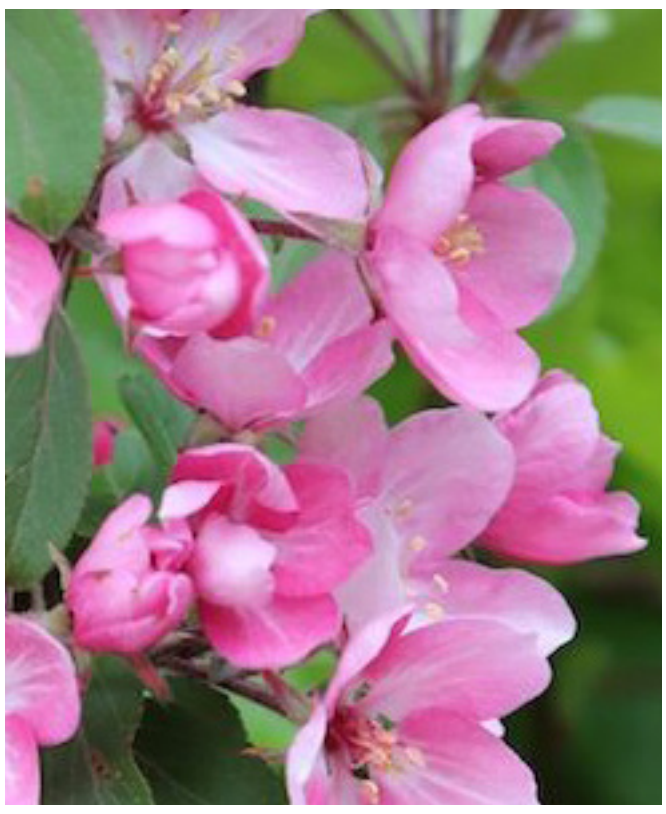

Referencer: Paradisæbletræerne plantes med variation i røde nuancer. Den lokale sort bestemmes og derefter skabes der variation i en blanding mellem gamle og nye hjemmehørende sorter.

BYPARKEN

LEG OG FORTÆLLINGER PÅ TVÆRS AF GENERATIONER

Den eksisterende græsplæne ved Ålborgvej og Anlægsvej transformeres til et nyt grønt (og rødt) samlingssted for byens borgere midt i byen. Her kan både ældre og de helt små mødes til ophold, aktivitet og leg. En byport inviterer indenfor i byparken, med udvalgte kernefortællinger og citater om livet i Dybvad på tværs af tid og generationer.

ET GRØNT BAKKELANDSKAB
Den flade græsplæne omdannes til et bakket og robust grønt landskab med plads til leg og ophold for store og små. Beplantningen i byparken består primært af paradisæbletræer (nye og eksisterende). På bakkerne er en vildsom beplantningssammensætning af græsser, urter og stauder samt enkelte solitærtræer, der er nøje udvalgt, så de bygger videre på de lokale naturmæssige kvaliteter, som allerede er i området. En grussti snor sig gennem parken, så den er nemt tilgængelig for alle, også dem der kommer med rollator og barnevogn.

Centralt i parken erstattes det eksisterende rododendronbed med en rund sandkasse. I sandkassen placeres træstolper, delvist i en rød signalfarve, der kan bruges til leg, balance og anden aktivitet og som samtidig giver mulighed for at hænge et sejl op som overdække. Rundt om sandkassen etableres en markant rund, rød bænk hvor man kan slå sig ned i skønne, grønne rammer midt i byen. Den runde form har reference til fællesskabet, livets cyklus og skaber rammer for et møde mellem flere generationer.

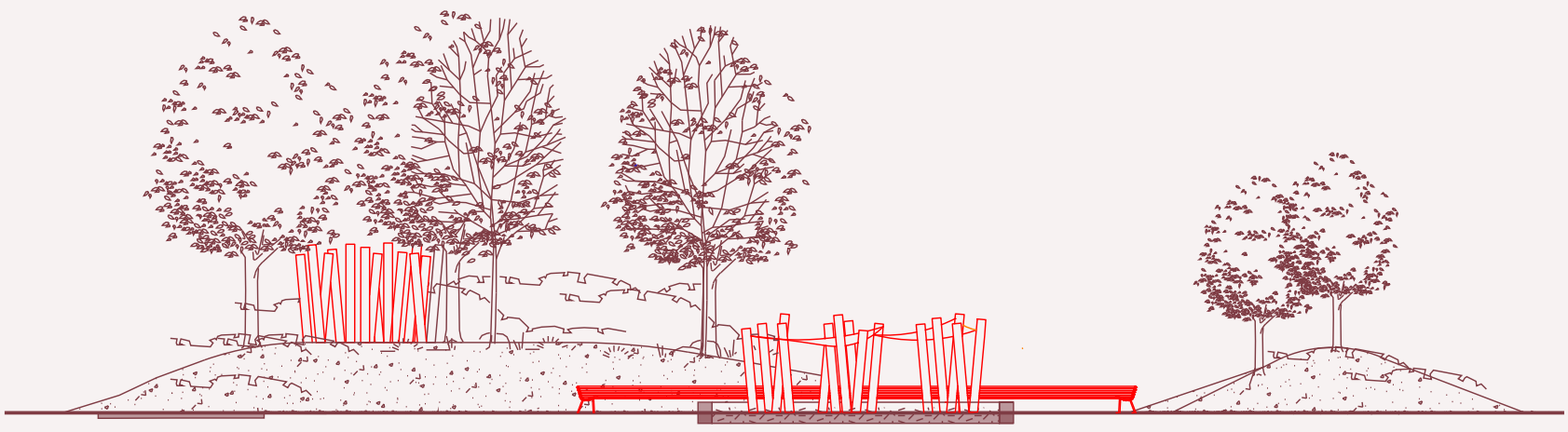

Reference: Rød bænk i 'Postindustrielle park', Eberswalde, Topotek 1

FORMIDLES I BYPORTEN;

MENNESKER DER VIL DERES BY
Byen skal bruges og byen skal leves. Vi bruger byen og deles om byen. Byen er ikke bare et sted, vi er. Byen er en del af os. Dybvad er en fortælling om mennesker, der vil deres by og om mennesker, som ønsker at sætte deres præg på byens udvikling, som løfter i flok og får ting til at ske i fællesskab. Som eksempelvis Byfonden, Det Grønne Hold og Borgerforeningen.

EN BY FOR HELE LIVET
Dybvad er en tryg by for hele livet, med plads til både de store og de små, til bevægelse, fordybelse, leg, læring og fantasi. I Dybvad ønsker vi at dele hverdagen sammen, vi passer på hinanden og hjælper, hvor der er brug for det.

CITATER TIL BYPORT
"Der var børn overalt i byen. Der hvor skolen ligger i dag, var der en sandgrav, hvor de var en gruppe børn, der lavede store jordhuler til at lege i. De blev kaldt 'Sandgravsdrengene' og de kæmpede mod 'Teglværksbøllerne', der lavede lerhuler bag ved teglværket. I en af hulerne blev der også bygget en skorsten og lavet et bål. Når vognene fra kartoffelmelsfabrikken tabte kartoflerne, samlede de dem op og stegte dem over bålet nede i hulerne. Det smagte så godt."

"Om vinteren stod vi på skøjter nede ved kartoffelmelsfabrikken. Der var store bassiner, hvor de skulle skylle vand ud, fordi der var masser af jord med kartoflerne. Det lugtede forfærdeligt, men vi fik lov til at skøjte på det alligevel og det var et samlingssted for alle byens børn."

"Før Dybvad Stålindustri havde vi anlægget. I drømmer ikke om, hvor fantastisk et sted det var. Der var kæmpe store, gamle træer, en legeplads og tennisbaner. Det var så dejligt et sted, men tiderne skiftede og der kom industri til byen. Vi kunne godt bruge noget mere natur i byen igen."

"Vi drømmer om et grønt åndehul inde midt i byen. Et sted hvor vi kan slå os ned med børnene, hvor de kan lege og opleve byen i trygge rammer."

Reference: Røde pæle i parken til klatring Atellerivej, VEGA landskab.

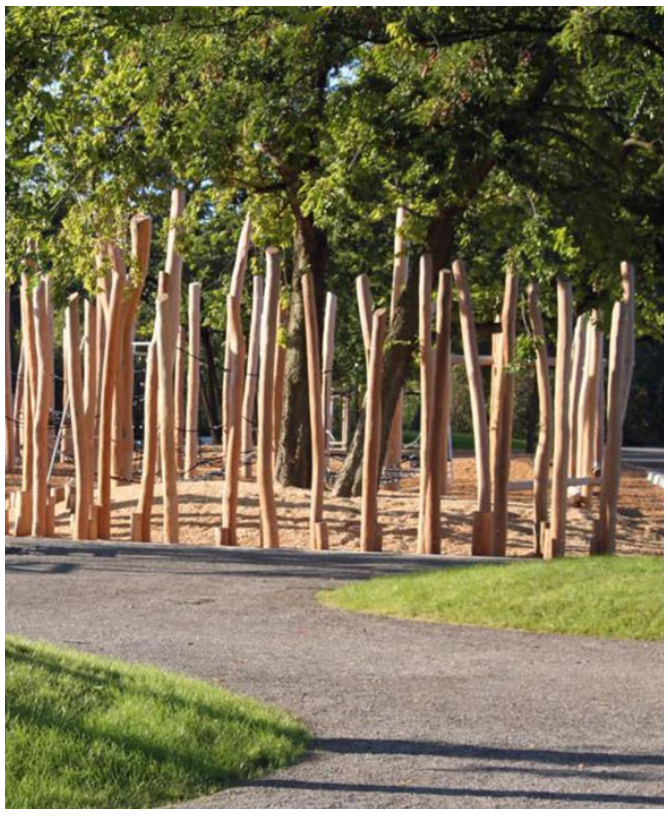

Reference: pæle i parken til klatring i varierende højder Park am Gleisdreich, Berlin.

Reference: kant på sandkassen.

JERNBANEGADE OG DEN GAMLE STATION

PORTEN TIL BYEN OG NATUREN

Jernbanegade, der strækker sig fra Ålborgvej til Winkelsgade, var og er en central gade i Dybvad. En gade, der gennem tiden har ændret karakter og været præget af generel funktionstømning i midtbyen. Tiden er ikke længere til bagere, slagtere, biograf og optog gennem byen. Trods flere lukkede butikker er der dog stadigvæk liv enkelte steder i gaden i dag fx ved kroen, pizzeriaet, tøjbutikkerne og til arrangementerne som eksempelvis Open by Night.

Ved Winkelsgade er der flere faldefærdige huse, bl.a. den tidligere stationsbygning, der er blevet fjernet af den kommunale/statslige "nedrivningspulje". Aftalen er lavet før byfondens eksistens og fremadrettet vil byfonden opkøbe faldefærdige huse, så de ikke ryger i kløerne på udlejningsspekulanter. Efterfølgende laver byfonden aftale med kommunen om brug af "nedrivningspuljen".
Hullet, efter den gamle stationsbygning, har åbnet op mod naturen og bækken og har skabt en mulighed for at styrke forbindelsen mellem by og natur. Hvor stationen tidligere fungerede som port til byen, bliver området nu en port til naturen.

BEGRØNNING OG BYINVENTAR

For at løfte Jernbanegade frem til nutiden, arbejdes der med en række enkle greb for begrønning og med byinventar, der giver plads til ophold, gør gaden mere imødekommende og bidrager til sammenhæng på tværs. Bede med stålkanter etableres udvalgte steder i parkeringsflader, så enkelte parkeringspladser på den måde inddrages. Her skabes en mosaik af signaturbeplantning og knust tegl som bunddække, i en fletning mellem det gamle og nye Dybvad. Naturen skal fylde mere i gadebilledet og med tiden skabe nyt liv.

Den røde signaturbænk placeres udvalgte steder langs Jernbanegade; Ved Hedens Plads erstattes en gammel faldefærdig bænk med en større tresidet bænk, der skal bidrage til at styrke det eksisterende byrum, som er et centralt mødested i byens hovedgade. Hedmed skabes der mulighed for at trække butikkernes liv ud i gaden. Eksempelvis vil byens unge kunne samles om en pizza. På hjørnet af Winkelsgade og Jernbanegade placeres en vinkelbænk som et mødested i byen. Hjørnet udgør et vigtigt koblingspunkt mellem Jernbanegade og den gamle station og bliver en synlig markør for området og overgangen.

EN STYRKET FORBINDELSE

I arbejdet med transformationen af det tidligere stationsareal er fokus på at styrke forbindelse mellem by og natur. Dette gøres ved at placere 5 byporte, der tilsammen leder ud mod de rekreative rammer i Dybvad og indrammer en vigtig historisk overgang. Formidlingsportene rummer fortællinger og citater om byen og bidrager til stedets identitet og historiefortælling. En legende, skulpturel, høj og rød bænk placeres, så man ikke umiddelbart ser den. Man skal altså gå på opdagelse efter bænken og kan herefter kravle op i den. Derudover kan der med fordel etableres en grussti på tværs af matriklen, som leder på tværs, og resten af arealet kan plantes med øer af signaturbeplantning af græs, urter og stauder. Hermed bliver stedet en del af landskabet med en udpræget parkkarakter. For enden af stien hænger en rød gyngebænk i det eksisterende solitærtræ med kig over mod Søparken. Under begge bænke etableres et solidt faldunderlag i form af grønt gummi, der falder i med parken.

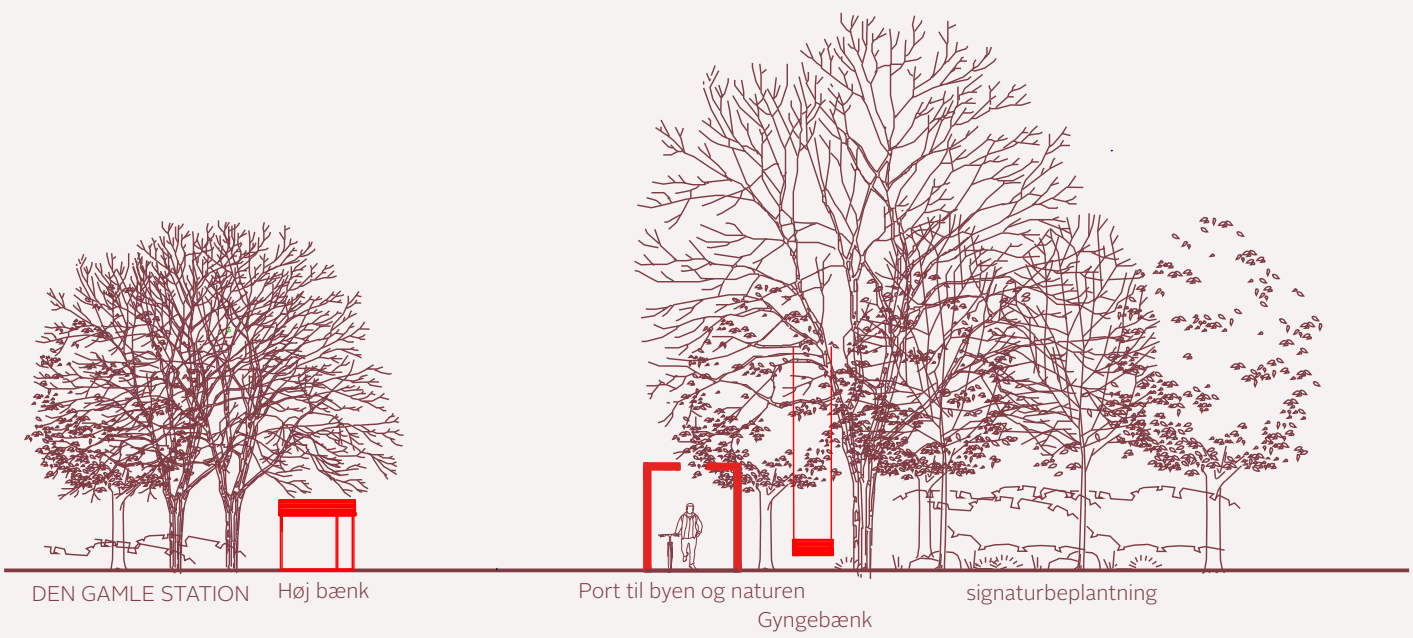

Snit 1:200. Porten til naturen, ved den gamle station

FORMIDLES I BYPORTEN;

PORTEN TIL BYEN
Dybvad er en fortælling om industrialiseringen af Nordjylland og de fremskidt, som jernbanen bragte med sig. Stationen var udgangspunktet for byens hverdagsliv og porten til byen. Mennesker og varer kom rejsende til og fra stationen, der var et samlingspunkt i bevægelse og en vigtig dynamo for byens udvikling og nuværende karakter. Byen tiltrak et væld af håndværk og industri, herunder et teglværk, der forsynede byen med bygninger i Bedre Byggeskik. En byggestil, der endnu præger store dele af byen og som fortæller om den driftighed og ressourceudvinding, som anlæggelsen af jernbanen tilførte egnen.

PORTEN TIL NATUREN
Dybvad er en fortælling om, hvordan by og land er rykket tættere sammen. Om hvordan transformationer og spor fra tiden har sat sit præg på landskabet, og et gammelt mergelleje har fået en ny rekreativ rolle. Et område, der historisk har været anvendt pragmatisk til opgravning af mergel, anvendes nu aktivt og rekreativt som hele byens åndehul. Når naturen får plads i byen, udgør den et unikt mulighedsrum, der bidrager til at skabe en smuk helhed på tværs af Dybvad.

CITATER
"Der kom tog igennem byen mange gange om dagen. Det var en meget lang tur, når man skulle til Aalborg. Det tog næsten to timer, særligt når man tog 'slœberen, der gjorde holdt i alle de små byer."

"Der er masser af liv ved Søparken på grund af lystfiskeri, legeplads, skolens aktiviteter og foreningslivet. Det er et lykketræf, at vi fik stablet Søparken på benene."

"Folk var utroligt gode til at stå sammen om at få noget op at stå i byen. Eksempelvis optogene i Dybvad. Alle firmaerne troppede op med en lastbil eller en hestevogn for at vise, hvad de lavede og så var der ellers byfest."

KORT OG ILLUSTRATIONSMATERIALE
Oversigtskortet i 1:3000 formidles i byporten tættest ind mod byen sammen med illustrationerne af de historiske facader fra designmanualen.

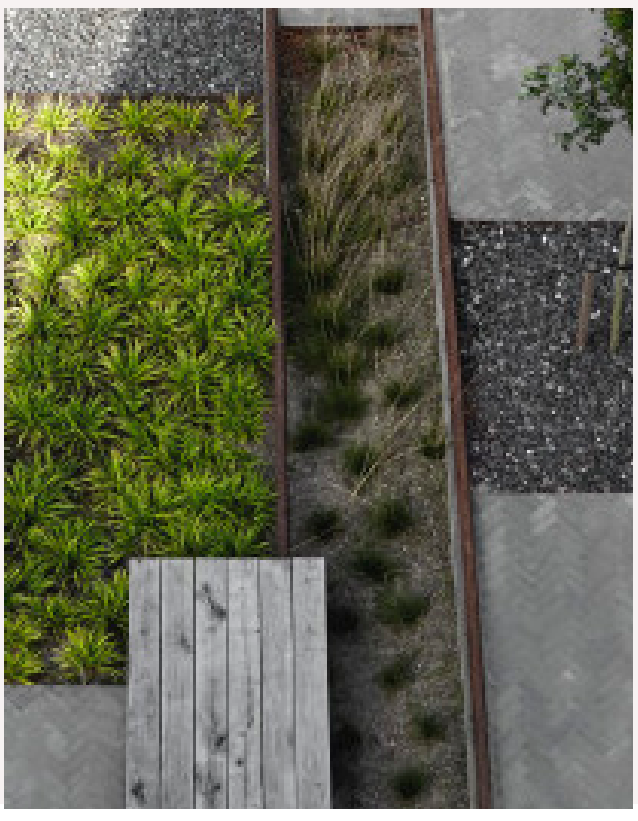

Reference: Zoner med forskellig beplantning, Godsbanearealet, Aalborg

Reference: Høj Bænk, Jeppe Hein.
Den høje bænk i parken males i signalfarven, rød

Reference: Port, Domaine national de chambord, Integral Ruedi Baur Paris.

BYENS BLÅ / GRØNNE KORRIDOR

ET SAMLET REKREATIVT FORLØB LANGS BREDMOSE BÆK

Bredmose Bæk løber på tværs af byen og dens rekreative forløb strækker sig helt ind til midtbyen. Til trods for at bækken udgør en blå korridor på tværs af byen, så gør den dog ikke meget væsen af sig og den er nem at overse.

BÆKKEN SÆTTES I SCENE
Formålet med at skabe et nyt forløb langs Bredmose Bæk er at styrke den grønne, rekreative forbindelse mellem byparken og landskabet. Forløbet udstyres med en række markante og legende bænke i den røde signaturfarve, så natur og kultur mødes.

Ved at forstærke oplevelsen af Bredmose Bæk, som en rekreativ forbindelse og forlængelse af byparken, bindes by og natur bedre sammen. Allerede ved byparken åbner landskabet sig op, og ved hjælp af en ny sti ledes man langs bækken, forbi det gamle slagteri og videre ned til Søparken eller til den gamle station. Forløbet langs Bredmose Bæk er et godt sted at tage designmanualen i brug i det videre forløb. Eksempelvis ved at udskifte de eksisterende værn ved bækken og erstatte den med formidlingsgelændre, der kan fortælle om den gamle fabrik. Der kan også sættes en 'trillebørsbænk' som reference til de mange kartofler, som blev fragtet til kartoffelmelsfabrikken fra stationen. Derudover kan der i parkens store, grønne solitærtræer hænges gyngebænke op, så det bliver en anderledes oplevelse at tage turen langs bækken. Under træerne kan der skaber vilde zoner med en rød palette af blomster og urter, som understøtter biodiversiteten, formindsker driften og bliver en fryd for øjet.

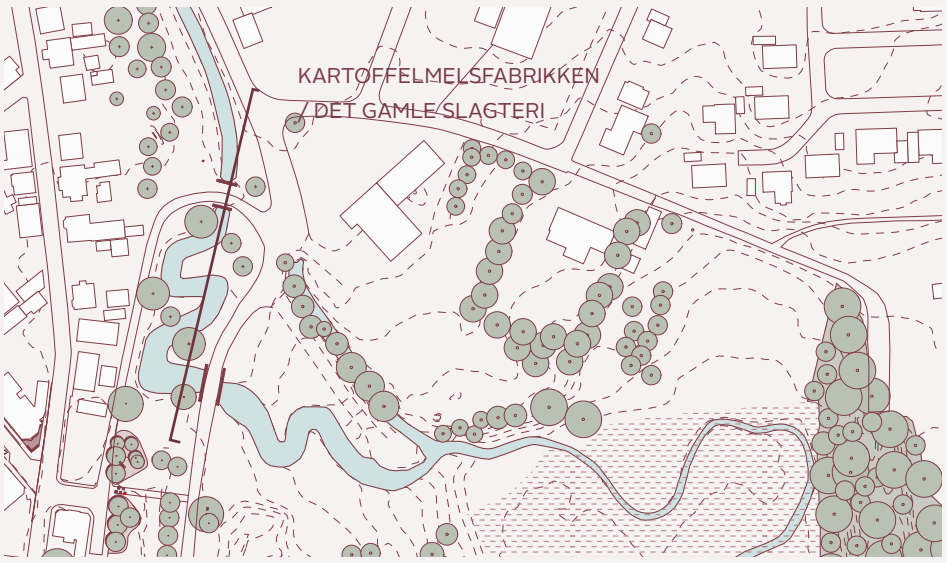

Oversigtskort med angivelse af snit gennem Bredmose Bæk, 1:3000

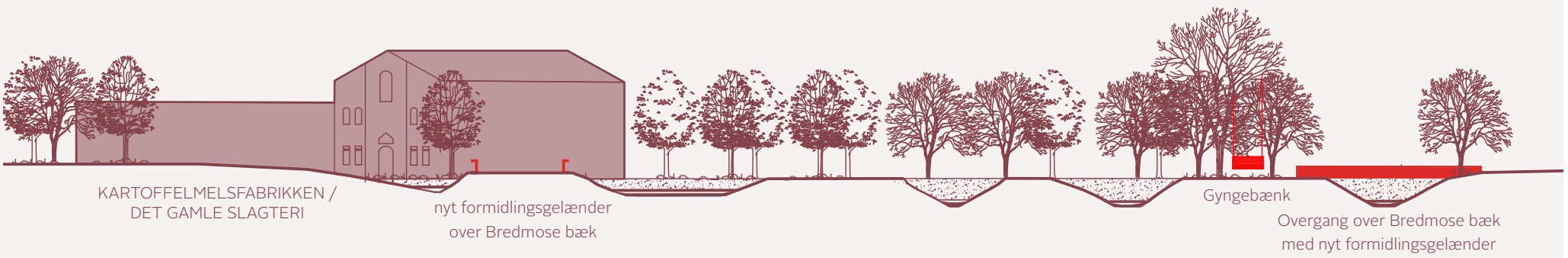

Snit 1:500 gennem Bredmose Bæk, formidlingsgelænderet med fortællinger om fabrikken gennem tiden.

ANBEFALINGER

DET FYSISKE SPOR

Dette afsnit beskriver en række anbefalinger, hvor der i projektets kommende faser bør være særligt fokus. Det gælder både i forhold til en faglig vurdering, økonomisk optimering samt overvejelser i forhold til udførelsen af de dele af projektet, der ligger udenfor den økonomiske ramme i områdefornyelsen. Afsnittet henvender sig derfor til Frederikshavn Kommune i forbindelse med den videre bearbejdning af projektet, herunder klargøring af arbejdstegninger samt den efterfølgende dialog med entreprenørerne. Men afsnittet henvender sig også i særlig grad til arbejdsgruppen og borgerne i Dybvad i forhold til projektets videre forløb, når områdefornyelsen er afsluttet.

ÅLBORGVEJ

De grønne byporte på Ålborgvej tager afsæt i de eksisterende helleanlæg langs strækningen. Her står der i flere af hellerne allerede beplantning i dag, der trives under de forudsætninger, der dengang blev givet for beplantningen.

Træerne og den øvrige beplantning trives i dag under de betingelser, der er skabt for beplantningernes rødder, hvor størrelsen på rodzonen bestemmer trækronernes volumen og træernes højde. Ved etableringen af nye plantebede bør det overvejes, om de nye plantebede skal etableres med rodvenligt bærelag i form af kassetter eller macadam (rodvenligt bærelag). Det rodvenlige bærelag skaber et større rodvolumen for træernes rodnet og vil kunne etableres som en del af bærelaget under de tilstødende belægninger. I denne overvejelse bør nævnes, at en udvidelse af de eksisterende plantebede i sig selv vil skabe bedre vækstbetingelser og dermed også en forbedring af de nuværende forhold for den eksisterende beplantning.

Ved etableringen af plantebedene bruges nye kantsten som afgrænsning af bedene. Kantstenene er af samme type som de eksisterende kantsten på Ålborgvej. I forbindelse med indhentning af tilbud og når den endelige økonomi i forbindelse med tilbudsgivningen er kendt, kan det overvejes, om de nuværende kantsten omkring de eksisterende plantebede bør udskiftes. Dette sker ud fra en arkitektonisk betragtning i forhold til det samlede helhedsindtryk, når man i fremtiden passerer gennem Dybvad.

JERNBANEGADE

Projektet har til formål at løfte helhedsindtrykket af Jernbanegade med særligt fokus på Hedens Plads samt en begrønnelse af forløbet. Ved etableringen af Hedens Plads bør man være særlig opmærksom på, at dele af pladsen ligger på privat matrikel, hvormed der skal laves en aftale med den relevante grundejer. I denne aftale ligger der en risiko for, at grundejeren kan ændre mening eller grunden i fremtiden sælges til anden køber, der skal være indforstået med aftalen. Dialogen med grundejeren og en formalisering af aftalen er derfor vigtig. I forhold til at kunne imødekomme denne del, består Hedens Plads af delelementer, der, ved ændring i forholdene for aftalen, kan flyttes til en anden placering. Træet vil kunne flyttes indenfor en periode på 3-5 år, hvorefter det vil kræve et større indgreb. Omkostningerne i forbindelse med etableringen af træet er dog reduceret i forhold til at begrænse risikoen.

Ved etableringen af plantebedene begrænses antallet af parkeringspladser i Jernbanegade. Ud fra en faglig betragtning vil dette ikke begrænse handlemulighederne i dag, hvor man forsat vil kunne parkere i gaden afstemt i forhold til det nuværende handelsliv. Ved etableringen af plantebedene er det som på Ålborgvej vigtigt at vurdere behovet for en udvidelse af planternes rodvolumen og dermed et indgreb i den eksisterende belægning. Det vurdereres, at planterne, ud fra det nuværende plantevalg, vil kunne trives indenfor de givne rammer. Derudover er dialogen med arbejdsgruppen, de handelsdrivende og beboerne i Jernbanegade vigtig, når der er tale om reducering af parkeringspladserne og begrønnelse af byrummet.

ANBEFALINGER

DET MENTALE SPOR

FORMIDLING
Den fysiske omdannelse af byen skal ledsages af en mental omdannelse. I bylivskataloget præsenteres en række nutidige og historiske fortællinger om byen, og livet i Dybvad gennem tiden. Udvalgte fortællinger formidles i byens rum, eksempelvis i byportene. Det er oplagt at sætte byens fortællinger i spil på andre måder, sådan at nye målgrupper rammes og historierne formidles mere bredt. I arbejdet med at skabe et nyt image for Dybvad er det afgørende at nå ud over byens grænser og bl.a. ramme beboere i de nærliggende, større byer. I den sammenhæng er det oplagt at arbejde med en formidlingsstrategi, der når bredt ud og som formidler Dybvads kvaliteter på en let og "spiselig" måde.

SOCIALE MEDIER
Byens digitale formidling styrkes ved at arbejde målrettet med brug af eksisterende sociale medier og platforme til kommunikation af fortællinger fra Dybvad. Med Instagram og Facebook som platform kan borgere og besøgende hurtigt dele billeder og fortællinger fra byen, eksempelvis de historier og citater, der er beskrevet i Bylivskataloget. Historier formidlet på sociale medier kan med fordel også formidles i lokalavisen eller andre relevante, lokale medier.

FILM
Filmen er et godt bud på, hvordan man kan arbejde med formidlingen af fortællinger fra Dybvad, og samtidig synliggøre nogle af de mange kvaliteter, der er i Dybvad. Eksempelvis de fine bygninger og Søparken, samt de nye projekter, der etableres i forbindelse med områdefornyelsen. En film kan nemt deles på sociale medier og på den måde nå målgrupper i nærliggende storbyer og måske fremtidige beboere.

PODCAST
En podcast kan formidle de mentale lag i byen på en simpel og nærværende måde. Med en podcast kan man gøre "usynlige" historier i byen levende og den kan eksempelvis bruges til at guide besøgende rundt i byen. Her kan citaterne fra Bylivskataloget anvendes og sættes i spil på en ny måde.

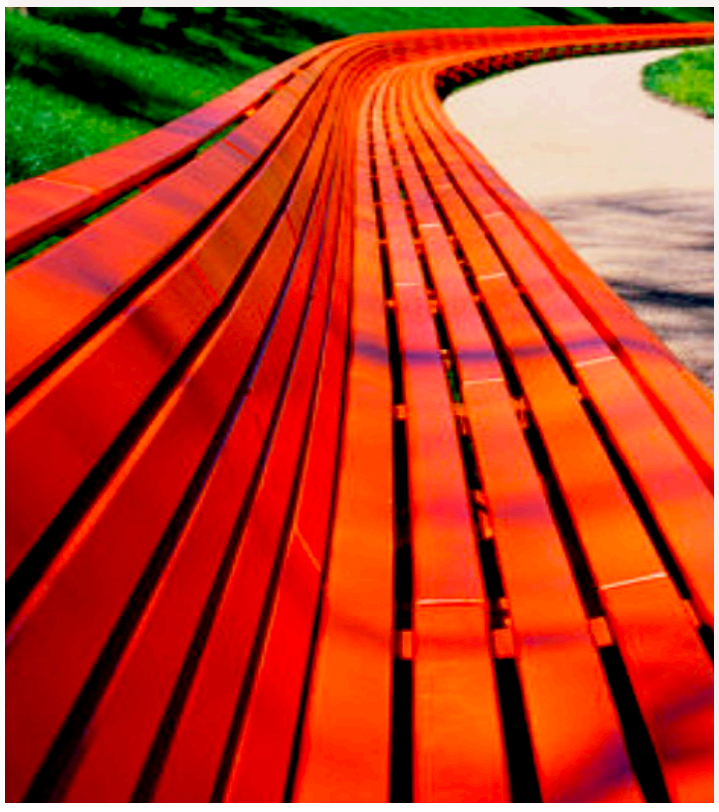

Reference: Rød bænk i 'Postindustrielle park', Eberswalde, Topotek 1

Reference: Zoner med vild beplantning, valmuemark.

DE NÆSTE SKRIDT

DET MENTALE SPOR

DE NÆSTE SKRIDT
I den næste fase foreslås det, at der indledes en dialog mellem arbejdsgruppe og kommune i forhold til ansvarsområder og rollefordeling. Mange af projektets udgifter kan reduceres eller bortfalde og arbejdstimer kan omsættes til merværdi i byrummene, hvis borgerne trækker i arbejdstøjet.

Projektet er tegnet ud fra en helhedsbetragtning og med udgangspunkt i Dybvads stedsbundne kvaliteter. I projektet er der lagt vægt på at skabe sammenhæng på tværs af midtbyen samt et nedslag ved Byparken og Stationen.
Byens signatur er udgjort af en række identitetsstærke elementer, der tilsammen vil bidrage til at skabe en større sammenhæng, særegenhed og stolthed i det nye Dybvad. De forskellige elementer (bænke, byporte, signaturbeplantning, belysning og fortællinger) kan anvendes fremadrettet, sådan at byen udvikles ud fra en større helhed.

De skitserede løsninger udgør et første skridt i arbejdet med en fornyelse af Dybvad. Man kan med fordel også søge fondsmidler og på den måde igangsætte nye projekter, andre steder i byen.

INVITER KUNSTEN IND I DYBVAD
Et kunstnersamarbejde kan initieres i en dialog med Statens Kunstfond og deres pulje for Kunst i det offentlige rum. Her kunne man eksempelvis samarbejdet med lyssætningen af siloen som byport eller passagen mellem Elværk og vandtårn. Andre vigtige lag er fortællingernes synliggørelse i byrummene ogtransformation af byggetomter over tid. Med et kunstnerisk lag i byen skabes grobund for at det mentale spor kan omsættes til form, som skulpturelle eller funktionelle elementer i byen, med udgangspunkt og inspiration i designmanualen.

BRUG FORTÆLLINGERNE SOM AFSÆT FOR NYE INDSATSER
Brug fortællingerne som afsæt for udviklingen af nye steder/indsatsområder i fremtidens Dybvad. Det kan eksempelvis være historien om teglværksbøllerne og sandgravsdrengene, der kan blive bragt videre ud i byen og får liv ved skolen - det sted hvor drengene også i sin tid gemte sig i sandgrave under jorden. Skøjtebanen foran den tidligere kartoffelmelsfabrik kan også bruges som inspiration til at arbejde med genetableringen af en ny skøjtebane.

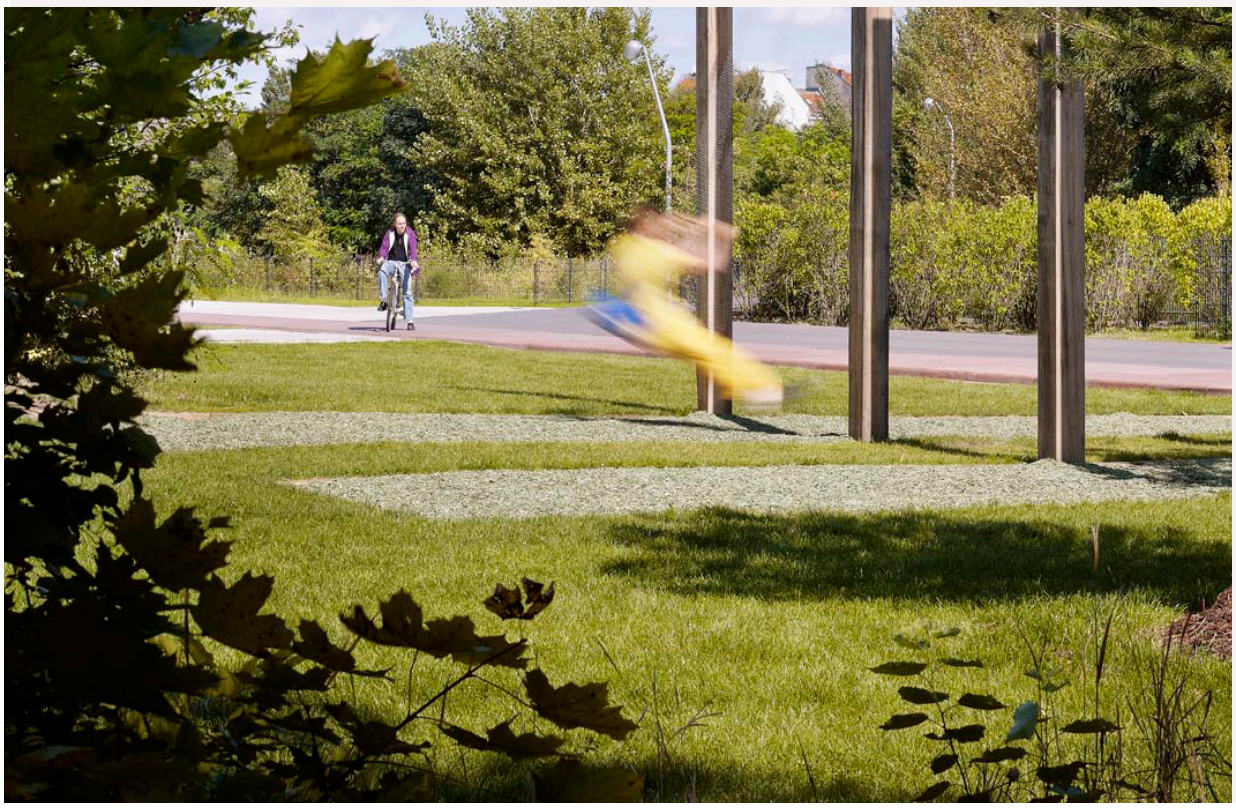

Reference: Pæle i parken til klatring i varierende højder
Park am Gleisdreich, Berlin.

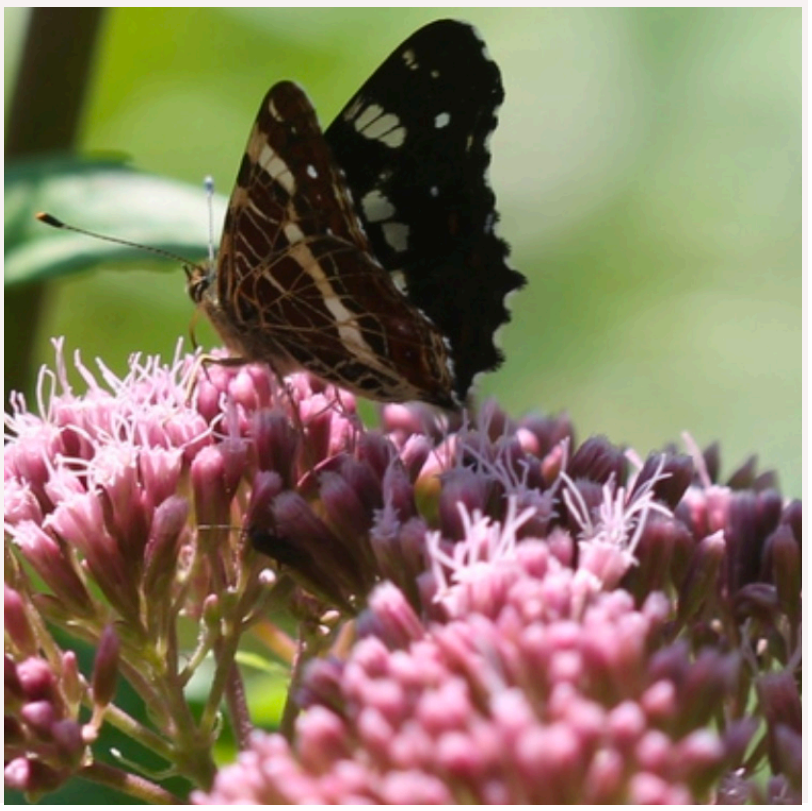

Beplantning, der understøtter biodiversiteten.

JEG ER STOLT AF AT BO I DYBVAD, NÅR ....

... vi står sammen om et projekt og det gør vi netop nu i arbejdet med områdefornyelsen.

... vi kan stable noget på benene, som imponerer andre steder og arbejder sammen på tværs af aldre og interesser. Andre lægger mærker til vores arrangementer og aktiviteter, der skiller sig ud og kommer i avisen og på byportene.

... vi viser, at der er brug for alle! Det er ikke alle, der er lige gode til at planlægge og organisere, men man kan sagtens deltage og bruge sin hænder.

... vi viser, at vi er med. Det kriller i maven, når man ser Dybvad-flaget vaje, og når vi til Sankt Hans synger Dybvadsangen.

... folk fortæller, at vi i Borgerforeningen og Byfonden gør noget godt for andre. Så kan vi slet ikke lade være, selv om det tit kan være hårdt slid og der går mange timer med det.

GRUNDLAGET ER UDARBEJDET AF LABLAND ARKITEKTER
I SAMARBEJDE MED FREDERIKSHAVN KOMMUNE OG BORGERNE I DYBVAD

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

LABLAND ARCHITECTS

Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen
Danish Transport, Construction and Housing Authority